

דרכה של תורה

מאמר תורני בנושא ע"פ תורת מוהר"ן

כל ההתחלות מפורים

ועכשיו... ההתחלה מפורים

בליקוטי מוהר"ן (ח"ב סימן עד), מובא מאמר קצר שכולו סוד. בתחילה מבוואר שם בכמה דרכים הקשר בין 'פורים' ל'פסח', וכיצד פורים הוא 'דרך' לפסח. ובסופו מובא המשפט הבא: "כי מתחילה היו כל ההתחלות מפסח, ועל כן כל המצוות הם זכר ליציאת מצרים, ועכשיו... (ולא סיים)".

החלק הראשון ברור: ההתחלה של עם ישראל, ההתחלה של קבלת התורה, ההתחלה של יהודי - הוא מפסח, דהיינו מציאת מצרים. שם התחיל כל הסיפור. ולכן כל המצוות הם 'זכר ליציאת מצרים', כי כולם מבוססים על הבסיס היסודי הזה, משם באנו, ולשם אנו צריכים לחזור ולהתחבר. עד כאן ברור.

אבל "ועכשיו..." - עכשיו זה אחרת. עכשיו ההתחלה איננה מפסח ומציאת מצרים, אלא ממשוהו אחר. מהו? מברר ר' נתן (ליקוטי הלכות, ברכת הרי"ד ד) שהכוונה לפורים, כאומר: "ועכשיו - ההתחלה היא מפורים". וזה כמובן טעון ביאור: מה פתאום ההתחלה איננה מפסח, ואם כן - מה פתאום פורים? [ואם מותר לשאול: מדוע אי אפשר לומר זאת בפירוש, אלא רק לרמוז ולומר 'ועכשיו...', כמצפה מאתנו להבין מעצמנו את הכוונה?]

אילו נבין זאת, אולי נוכל בכך לקבל הצצה אל מהותו של היום הגדול - יום הפורים, להבין מה עניינו, מה עבודתנו בו, ומה תכליתו? ואולי אולי תהיה זו ההזדמנות עברונו להתחיל באמת מחדש...

הסוף של הסוף

ובכן, פורים הוא באמת ה"סוף". היה זה לראשונה בהיסטוריה, שעם ישראל עמד בפני סוף וכלה ובאמת. הייתה גזירה של 'להשמיד החרוג ולאבד' חלילה, ולא רק בחלומותיו של המן, אלא גזירה עליונה שנחתמה.

והסיבה לכך הייתה משום שעם ישראל בעצמו הגיע למסקנא כזאת - לאחר שלדעתם חלפו שבעים שנה ולא

המשך בעמוד ב' <<<

עומדים אנו ערב חג הפורים. פורים הוא חג של שמחה. ביום זה אנו 'וצאים' מן השגרה ו'נכנסים' לעולם אחר - עולם של אהבת ישראל, עולם של אורה, עולם של שמחה וששון ויקר. אבל מה 'נשאר' לנו בסופו של יום? מה המסר של פורים? ומהי התוצאה של החג הנפלא הזה?

במילה אחת: התחדשות! האמנם?! מה הקשר בין 'פורים' לבין 'התחדשות'? אם כבר להיפך - פורים הוא 'סוף', סוף החורף, סוף השנה (למניין החדשים), [וגם 'סוף הזמן' בשיבות הקדושות...]. איך אם כן, הוא הופך להיות דווקא המקור העיקרי ל'התחדשות'?

התשובה המפתיעה: דווקא משום כך! דווקא משום שהוא 'סוף', ולא סתם 'סוף עונה', אלא 'סוף' מהותי מאד - דווקא לכן הוא זה שעל ידו ובכוחו אפשר 'להתחדש', ותמיד.

במאמר הקודם על נושא 'ההתחדשות' (גליון 22-אלול תשע"ו), התבאר באריכות מדוע 'ההתחדשות' היא לא דבר צדדי אלא חלק יסודי מהותי ומרכזי בחיי האדם ובעבודת ה', וכיצד כל יסוד הבחירה עומד ונשען כל כולו על 'ההתחדשות'.

המונע העיקרי מ'התחדשות' [כפי שהתבאר] - הוא ה'עבר'. אדם מחובר מאד לכל ההיסטוריה שלו, והיות שהיא אינה משופעת בדרך כלל בהצלחות מזהירות, להיפך, היא עמוסה לעיפיה בכשלונות ונפילות ואכזבות - ממילא היא מכבידה על כתפיו, ומונעת ממנו לבחור באמת במה שהוא יכול לבחור, וכך להתקדם ולהצליח.

והעצה לזה, היא להאמין באמת שהעולם הוא חדש לגמרי, וגם האדם - בכל רגע מחדש; וממילא, באמת אין לו קשר אל העבר. משכך, הוא מוזמן להשליך את כל ההיסטוריה, להתנתק ממנה, ולהיות כמו ילד חדש, בכל רגע נתון, וכך לקבל את היכולת לבחור בחירה מלאה, בלי להיות מושפע מן העבר.

במאמר זה נתקדם צעד נוסף בעו"ה, ונראה כיצד דווקא ה'כשלונות' ה'ירידות' וה'אכזבות' - הם גופא משמשים כמנוף של 'התחדשות', ונותנים את הכח והיכולת להתחיל מחדש. איפכא מסתברא; לא רק שהם אינם סיבה 'שלא להתחדש', אלא הם עצמם דווקא סיבה 'כן להתחדש'. ואת היסוד הזה אנו לומדים כמובן - מ'פורים'.

דבר המערכת

החג הרעשני

פורים פוגש אותנו תמיד ב'סוף השנה'. לאחר חורף שלם, אנו כבר סחוסים יגיעים ומיוגעים, מחכים רק ל'בין הזמנים'... ופתאום הוא מגיע - החג הרעשני הזה, וחוסף אותנו בעל כרחנו לתוכו.

היינו רוצים להתעלם ממנו, לעקוף אותו, ולהמשיך הלאה. באמת, למי יש כח כעת לשמוח? ועוד שמחה כזאת 'רצינית' - מכך רגל ועד ראש. נו, באמת, עברנו את הגיל.

אבל הוא לא נותן; הוא מגיע בקול רעש גדול, משתלט על כל הרחובות, חודר לתוך הבתים, בתי כנסיות, בתי מדרשות, ישיבות וכוללים, בתי כלא ובתי משוגעים, והוא מאיים גם - לא פחות ולא יותר - להיכנס אל הלב... חוצפה שכזאת.

אי אפשר להתחמק ממנו; לא שייך לעקוף מסימטא צדדית, או עם מטוס, פשוט לא שייך, הוא יחכה לך בסיבוב - ויכריח אותך לעשות יומיים - גם פרוזים וגם מוקפים. לא שייך להתחמק.

אז אין ברירה. נושמים עמוק, חולצים את העניבה המכובדת, ו/או את החליפה היוקרתית - ו...מצטרפים לחגיגה. זה מתחיל בחוץ, מתקדם ללגימה, ולבסוף - תרצה או לא - אתה שמתחווה לו אפיים ארצה!...

***

אז אולי באמת זו ההזדמנות?

אולי באמת, החג המשונה והמחוצץ הזה - הוא זה שיכול לעזור לי? אולי הגיע הזמן, לחלוץ את כל מחלציי המכובדים, לגשת לפינה צדדית, ולומר: אבא, נמאס לי! התפאורה הזאת - שאני לא מפסיק לבנות סביבי, ולשמור עליה בקנאות - חונקת אותי! אני 'נראה' מסודר, אבל בפנים אני חלול! אני פושט כעת את כל החיצוניות, ומחפש משהו אמיתי!!!

אולי הגיע הזמן - לפגוש את עצמי? לא את הכשרונות שלי, לא את ההצלחות שלי, ולא את הרשמים שאני משדר לסביבתי, אלא את ע-צ-מי? את החלק הכי אמיתי נקי וטהור שלי.

אולי דווקא כשאני עיף ויגע, כשבלבי כבר נכנעת, ובפנים כבר הרמתי ידיים - מגיע החג הזה, ומגלה לי שיש אמת אחרת, ואולי כעת, דווקא כעת - אסכים להקשיב לה?

אולי דווקא החג הזה, יפתח לי את הצורה להתחלה חדשה ואמיתית, לקשר פנימי חזק, למשהו גבוה יותר, ולעולם מאויר יותר - שמעולם לא הכרתי? - רק לפתוח את הדלת, להשחרר את המחסומים, ולתת לו לחדור פנימה - כמה שיותר פנימה.

***

גליון אמנם לא הוקדש לנושא 'פורים', אך הוא לא הצליח להתעלם ממנו. ובין שלל מדוריו, תוכלו למצוא אוצרות יקרים שיאירו לכם את החג משלל צדדים וזוויות, קראו ותחי נפשכם.

ישר כח על התגובות החמות שהגיעו למערכת על התחדשות הגליון, ועל המדורים החדשים. אנו משתדלים לעמוד בהתחייבותנו, ולהוציא את הגליון בזמן, לתועלת הציבור.

בהזדמנות זו נבקש מכל מי שבאפשרותו למלא הוראת קבע, אפילו על סכום של כמה שקלים - נא למלאות ולשלוח למערכת. כל פרוטה משמעותית.

הנושאים הבאים:

תמוז - קדושת הברית
אב - בחירה וידיעה
אלול - התחזקות

ניסן - שביעי של פסח
אייר - קדושת האכילה
סיון - לימוד התורה [ב]

נגאלו, התייאשו מלהיגאל, והחלו להתקבע בגלותם, עד שלא ראו סיבה להימנע מסעודתו של אחשוורוש, יחד

עם כל הגוים.

היה זה בעצם צעד סופי; עם ישראל התנתק מהש"ת, ומלמעלה גם כביכול היה ניתוק - גזירת כליה. זו מהותו של עמלק. הוא אינו בא לפתות לחטא פלוני או אלמוני, הוא כלל לא בא 'להילחם' - הוא הולך על 'כל הקופה', הוא כבר בא כביכול 'לאחר מעשה', ובסך הכל מציג את העובדות - הכל גמור וזהו. זה יכול להיות בפרטיות - על אדם יחיד, להראות לו ולהוכיח בראיות שאין עליהם תשובות, שהוא 'לא שייך'; וזה יכול להיות בכלליות - על כל עם ישראל, להוכיח להם בלי שום ספק, שבאמת כבר אין על מה לדבר. כך לאורך כל ההיסטוריה, בימים ההם ובזמן הזה.

וכל זה קורה בחודש 'אדר' - בסוף, בחודש האחרון, כשכולם כבר עייפים וגמורים. זהו החודש שבו כביכול 'מת משה' - הסוף של הסוף. פה הוא מגיע, ועוזר לך להבין שבאמת הגיע הסוף.

וכאן קרה הנס של פורים. פורים הופך את ה'סוף' - 'להתחלה'; את ה'מות משה' - ל'נולד משה', ואת ה'חודש האחרון' - ל'חודש הראשון'. פורים מגלה שכשהכל נגמר, ובאמת, אז עכשיו, דווקא עכשיו - הוא יכול דווקא להתחיל מחדש.

הנה לנו החידוש של פורים: דווקא מתוך ההסתרה הזאת - קרה הדבר הכי פחות צפוי - קבלת התורה מאהבה! צעד היסטורי, שלא קרה לא ביציאת מצרים, לא בזמן הנביאים, ולא בזמן בית המקדש, אלא בעומק עומק הגלות. ואכן, דווקא בפורים מאיר האור הגבוה ביותר שלא מאיר בשום שבת ויום טוב (כמבואר באר"ל). כי בפורים התגלה הסוד הנורא, כיצד המצב הגרוע ביותר, יכול להיות הוא בדווקא הסיבה לדברים הטובים ביותר.

התחלה של התחלה

אין ספק. ההתחלה של יהודי הוא מפסח וקבלת התורה. שם הלידה שלנו, ושם נהיינו לעם. יסודות היהדות שלנו בנויים היטב על האמונה ביציאת מצרים, ועל התורה שקבלנו. שם היא נקודת ההתחלה, זו היא נקודת המוצא, ואין לנו משהו אחר.

אבל, יש לנו בעיה, כי זה מדבר רק לילדים. ילד הוא נקי ותמים, ואין לו שום ספק שהש"ת אוהב אותו מעוניין בו, ומתענג ממנו. אבל ככל שאנו גדלים, ומתקדמים בחיים, ותוך כדי עובר על כל יהודי מה שעובר - האמונה הפשוטה והזכה הזאת מתערערת ונאבדת. עד שבשלב כלשהו, כבר קשה לנו מאד להאמין שאנו שייכים למסגרת האמיתית הזאת של יהדות וקבלת התורה. להאמין שבאמת חפץ בנו ה', ואוהב אותנו אהבה ללא מצרים.

ובשלב הזה - הפסח וקבלת התורה כבר לא כל כך מדברים אלינו. הם התחלה טובה - עבור מי ששייך, עבור ילדים נקיים, וצדיקים קדושים, לא עבור יהודי 'רגיל' או רגוע מדי.

בשביל זה אנו צריכים את פורים. פורים הוא בדיק בשיבלנו. הוא לא מדבר לילדים ולא לצדיקים - הוא מדבר אל-ל-ג-ו. אילינו ממש. ההרגשה שלנו היא כמו שעם ישראל הרגיש אז - דפוק מנותק ומוזנח. ההרגשה היא שאנחנו באמת לא מעניינים את אף אחד, ואין לחיינו כל משמעות. כשהמאפיינים החזקים של התחושות הללו הם - זקנה וכבודות. ולכן, במקום שבו ה'פסח' כבר מיותר ולא מדבר אלינו - מגיע הפורים, ופותח לנו את השער.

פורים אינו 'תחליף' לפסח, אלא הוא זה שמשמש עבורנו כ'מפתח' אליו. הפורים מעורר בנו את האמת הפנימית, של הקשר האמיתי שיש לכל יהודי ובכל מצב עם הש"ת - ולא משנה למה ומתי. ואז ממילא, אנחנו כבר פתוחים לשמוע מה שיש לפסח ולשבועות לומר לנו. ההתחלה שלנו היא מה'סוף', לא מה'התחלה'.

עד דלא ידע

ההארה הזאת מתגלית דווקא באופן של 'עד דלא ידע' - מתוך שכרות מוחלטת. משום שאכן מדובר ב'סוד', ו'סוד' אי אפשר להסביר. לפיכך, עלינו להשליך את השכל, ולעלות 'מעליו', ואז אנו יכולים 'לקלוט' את האמת האמיתית שלא ניתנת להסברה ולהבנה, שאין שום יאוש בעולם כלל, וגם במצב הגרוע ביותר 'יש עניין שיתחפר הכל לטובה'.

[ולכן, לא שייך לבוא ולומר בפירוש 'ועכשיו' - ההתחלה מפורים", כי לא מדובר במשהו שניתן 'לומר', אלא רק 'לרמו'. והרמז הזה אומר, שגם כאשר ההתחלה של פסח - לא מתאימה לך, אבל יש 'ועכשיו...'] - יש עוד משהו שאי אפשר לומר, לא שייך להסביר, אבל הוא קיים, והוא יפתח לך את כל מה שסגור].

זה הסוד האמיתי של ההתחדשות. לקחת בדווקא את הנפילות ואת הכשלונות, ולהפוך אותם בעצמם למנוף של התחדשות. הכיצד? אמור כך: אמנם לכאורה יש להסיק מתוך כך, שאני לא יכול, לא מתאים, לא ראוי, לא רצוי וכו', וזה נכון - כי אין לי מה לענות. אבל יש משהו עוד יותר נכון, שאני לא יודע להסביר - שהנפילות הללו בעצמם, והרחיק הזה בעצמו, והכבודות והקושי - יכולים להביא אותי למקום חדש שמועיל לא הכרתי; הם יכולים לגלות לי את 'מגילת ההסתר' האישית שלי, שלשם לא הייתי יכול להגיע אלמלא כל ההיסטוריה שלי, בדיק כשם שעם ישראל לא היה מקבל את התורה מאהבה, אלמלא המצב החמור בו הם היו.

הנס של פורים - יכול להיות הנס של כל אחד מאתנו. והחג של פורים - יכול לשמש עבורנו ככח עליון ופלא, שילווח אותנו לכל השנה, ויתן לנו את היכולת להתחיל מכלום, להתחיל מהסוף.

פורים כל השנה

הביט בהנקודות טובות שבהם, וכמבואר בדברי ר' נתן בכמה מקומות [עניו' בהל' תפלת המנחה ח"ו, ש'פורים' הוא לשון 'פירורים' כי בפורים מתגלה החשיבות של כל אתערותא דלתתא אפילו בבחינת פירורים]. גם העניין של שינוי הפרצופים וכו', שמרמז שלעולם א"א לדעת מה הפנימיות של האדם, כי אע"פ שנראה מבחוץ דבר אחד, באמת בפנים הוא עניין אחר לגמרי וכמואב עניין זה. עוד יש להמתיק בזה מה שמובא ברמ"א בס' 'תוצ'ה ללמוד "מעט" קודם סעודת פורים, והיינו כי בפורים דייקא מתגלה החשיבות של לימוד "מעט".

ה. עניין האמונה ההשגחה. בפורים יש העניין של 'פרסומי ניסא' שהוא עיקר עניין המגילה, כמבואר בגמ' (מגילה ג ע"ב ודף יח ע"א), וידוע שמה התגלה בפורים אינו נס 'למעלה מן הטבע' אלא "שכל מאורעותיו של אדם הם לטובתו" - שבתוך הטבע עצמו, דברים שהיו נראים כרעה לבסוף נתגלה שהכל היה מושגח בתכלית הדקדוק, והכל היה טובה עצומה ונפלאה.

ושמעתי מאבי מורי שליט"א ש'מגילה' גימטריא 'אין הוי"ה' [כידוע שאין שם הוי"ה בפירוש במגילה], ו'פורים' גימטריא 'יש הוי"ה' - כי פורים מגלה ההוי"ה וההשגחה בכל פרט ופרט, גם במקום שנראה חליה שאין הוי"ה, גם כשהיו בשפל המדרגה של שער ה' ונשאו נשים נכריות וגם כשהיו בסעודת אחשוורוש אע"פ שמחמת זה נגזרה הגזרה, אבל באמת שם עצמו כבר התחיל המהלך של הגאולה שכעס על ושת"י ע"י המן וכו', וכו' ובוה מתגלה עוצם ההשגחה הפרטית בכל פרט ופרט באיזה מצב שאדם נמצא.

ו"ל דלכן נקרא 'פורים' ע"ש הפור, שהוא לכאורה פרט מאוד שולי, אלא שזה גופא עניין הפור, שזה דבר שהש"ת עושה בתוך הטבע [שהוא בעצם עניין הגורל כמובן], וזה מגלה הפורים שהכל הוא בחינת 'פור' כי אין עוד מלבדו וק"ל.

ו. ריבוי האחדות והשלום. כמש"כ ברש"י על הפסוק "משפחה ומשפחה" - שמתאספים יחד לשמוח בשמחת הפורים, וזהו מצוות "מתנות לאביונים ומשלוח מנות" וכמו שרואים בחוש עוצם האהבה המתגלה בפורים מכל אחד ולכל אחד. וזה מה שרבינו ז"ל מאיר בנו כל השנה, וכמו שאמר רבינו ז"ל 'העולם יתמהו עצמם על האהבה שבינינו'.

עד כאן ליקטתי מה שעלה בדעתי, ומסתבר שאפשר למצוא עוד דברים, ותן לחכם ויחכם עוד.

מעניין להתבונן, שיש כמה וכמה יסודות, שבפורים כולם נוהגים אותם, והם חלק עיקרי ומהותי מהחג, ובעצם הם יסודות שרבינו ז"ל מלמד אותנו כל השנה, אלא שבפורים 'כולם' מדברים על דרך זה, כי זה מונח באור של פורים בעצמו, נמצא שהדרך של מוהר"ן הוא להמשיך האור של פורים לכל השנה, [בבחינת 'ועכשיו וכו' ולא סיימ']. ונמנה בזה כמה דברים:

א. עניין התפלה. כתב הרמב"ם (מניין המצוות, בסוף מניין העשין הקצר), שכל עניין הפורים הוא "להודיע שאמת מה שהבטיחנו בתורה כי מי גוי גדול אשר לו אלקים קרובים אליו כד' אלקינו בכל קראנו אליו". ובאמת כתוב כן בהפיט הקדוש של שושנת יעקב "להודיע שכל קוץ לא יבוש ולא יכלמו לנצח כל החוסים בך. וזה הרי עיקר עניינו של רבינו ז"ל, וכמו שאמר 'גאר מיין זאך איז תפילה' [כל-ענייני הוא תפילה].

ויש דעות בראשנים, דחלק מתקנת הפורים הוא 'תענית אסתר', שנקבע כיום תפלה. ועניין תענית אסתר ג"כ מבואר ברמב"ם ומובא במ"ב [סימן תרפ"ס ס"ק ב] 'כדי לזכור שהש"ת רואה ושומע כל איש בעת צרתו, כאשר יתענה וישוב אל ה' בכל לבבו כמו שעשה בימים ההם', עד שר"ת מפרש הגמ' בריש מס' מגילה "ג' זמן קהלה לכל היא ולא צריך לרבינו", היינו שבוודאי הוא כשר לקריאת המגילה לבני הכפרים, כי מתקהלים לתענית אסתר. ולכאורה אינו מובן מה עניין זה לקריאת המגילה, אלא שזהו גופא עניין המגילה, וכמש"כ הרמב"ם. עכ"פ למדנו מזה כמה האמונה בכח התפלה היא עניין עיקרי מהפורים.

ב. עניין השמחה. הרי ברור עוצם הפלגת השמחה של ימי הפורים שאין כדוגמתם בשום מועד וחג, וכמו שמאר"ך בזה ר' נתן בכמה מקומות [מהם בהל' נפ"א ה"ד ובהל' בשר וחלב ה"ח], והיינו כי בפורים מתגלה החשיבות הנפלאה של כל יהודי כמו שהוא וכמו שיתבאר בהמשך, וכן נהגו להרבות במילי דשטותא וכו', והכל הוא בחינת השמחה של לעתיד לבוא שהוא שמחה ללא גבול.

ועכ"פ בכללות אלו הם שני העניינים המעשיים של פורים: תפלה, ושמחה, שזה מה שרבינו ז"ל מלמד אותנו כל השנה: לעשות שעה התבודדות (תפילה), ושאר היום להיות בשמחה.

ג. עניין הנקודות טובות וה'רצונות'. ידוע שעם ישראל נפלו אז מאוד לבחינת שער ה' ונשאו נשים נכריות, והיה סעודת אחשוורוש וכו', אבל הש"ת

התחדשות ופורים [ב]

כמו הירידה! כי בעצם הירידה נותנת את האפשרות "להתחיל מחדש כפשוטו".

כי אם למשל יש לאדם איזה סדר קבוע, ניקח לדוגמה דף היומי, הרי בוודאי כשהתחיל את הסדר לימוד הזה היה לו התחדשות נפלאה, כמו בכל דבר חדש, אלא שעם הזמן הוא כבר מתרגל ואינו מרגיש בזה התחדשות, אז כמובן שיש אפשרות להתחדש בכל פעם, הן ע"י ההסתכלות על הדברים בעיניים של התחדשות, והן לחפש התחדשויות - אם זה פרק חדש, או אפילו דף חדש או נושא חדש, וכמו שדברנו בפעם הקודמת, אבל לאחר שקרה כמה ימים שלא כל כך הלך לו, ואז בדרך כלל ההרגשה הטבעית והרגילה היא ליפול עוד יותר, ולפעמים אף להפסיק לגמרי.

אבל בעצם האדם יכול לקחת את המציאות הזאת ולהפכה לטובה, ע"י שבאמת הוא הולך ומתחיל מחדש ללמוד דף היומי, בלי קשר למה שהיה עד היום, אלא התחלה חדשה ממש, ואז בעצם יכול להיות לו באופן טבעי התחדשות נפלאה.

כך גם בשיבה. בתחילת זמן כולם מרגישים התחדשות והתחלה חדשה, ואח"כ עם הזמן זה יורד, אבל באמת, דווקא מחמת כל הבלבולים והירידות והחוסר הצלחה, אפשר כל תקופה קצרה להתחיל מחדש ממש, כך שבעצם כל תקופה של איזה רפיון או דבר דומה לו, אפשר להפוך אותה דווקא למנוף של עלייה והתחדשות.

יעקב: זה דבר מאוד נחמד ויפה, אבל למעשה קצת קשה להסתכל ככה, כי בכל זאת ההרגשה היא ירידה וחוסר הצלחה.

משה: זה באמת קשה אבל בהחלט אפשרי. וזה עניין של הרגל - ככל שאדם מתרגל להסתכל כך כמה פעמים - זה כבר נהפך אצלו לעניין טבעי. אבל, יש בזה עוד נקודה שיכולה להקל, וזאת, ע"י שאדם ידע שבאמת זה אחד מהמטרות של הירידה - כדי שיהיה לו אפשרות להתחדש!

יעקב: זה כבר חידוש גדול, זאת מניין לך?

משה: זה אכן קצת חידוש, אבל כך כותב בפירוש מוהר"ן [ליקוטי מוהר"ן תורה רסא] 'כשנפול אדם ממדרגתו ידע שמן השמים הוא, כי התרחקות תחילת התקרבות, ע"כ נפל שיתעורר יותר להתקרב להש"י, ועצתו שיתחיל מחדש ליכנס בעבודת ה', כאלו לא התחיל עדיין כלל מעולם, וזה כלל גדול בעבודת ה' שצריכין ממש בכל יום להתחיל מחדש'.

יעקב: ממש מעניין, נו, בכל זאת אנו מתקרבים לפורים, אולי נשמע איזה דיבור על פורים?

משה: שלום יעקב, אני ממש שמח לפגוש אותך. מה המצב בשיבה?

יעקב: ברוך ד'. אתה יודע איך זה, כבר מתקרבים לסוף הזמן, וצריך חיזוק, בהחלט טוב שפגשתי אותך, אולי נשמע מנוף משהו של חיזוק?

משה: אתה מזכיר לי בדיחה ששמעתי פעם, שיש שלש נסים: א. שחג השבועות זה בקיץ ולא בחורף, כי איך היינו מצליחים ללמוד לילה ארוך של חורף. ב. שחנוכה זה בחורף ולא בקיץ, כי אם חנוכה היה בקיץ לא היה הפסקה באמצע סדר, ואז היה חסר את כל הטעם של חנוכה. ג. שפורים זה כבר בבין הזמנים, כי אם זה היה בסוף הזמן היה עלול להיות רפיון...

יעקב: ח ח ח, אני רואה שאתה כבר באווירה של פורים.

משה: כבר שוחחתי על זה באחד הפעמים, שפורים צריך להיות כל השנה. וכעת למעשה, אם אתה רוצה לשמוע חיזוק, אז בוא נשוחח על העניין של 'התחדשות'.

יעקב: אתה בטח צוחק...? הרי זה עתה דברנו על 'סוף הזמן', ואתה מדבר על 'התחדשות'? תחכה לתחילת זמן או לתחילת השנה, שאז יש התחדשות, ואז נדבר על זה.

משה: אני דווקא רציני. לדעתי, 'סוף זמן' הוא סיבה להתחדשות, וכפי שאבאר לך.

כזכור לך, דיברנו לפני כמה חדשים על עניין ההתחדשות (גליון 22-אלול תשע"ו), וכעת אוסיף לך עוד נקודה חשובה מאוד. בפעם הקודמת דיברנו על ההתחדשות 'התמידית', וזאת ע"י התפעלות - להסתכל על דברים בצורה עמוקה יותר ולא יבשה ומשמעממת.

ישנה נקודה נוספת, שאולי אפשר לקרוא לה 'עצה נוספת' להתחדשות, אבל בעצם זה הרבה יותר מסתם עצה, כי הנה יש שני דברים שגורמים לאדם כבדות וזיקנה; הסובה הפשוטה היא כמובן - השיעמום, כלומר שהדברים די חוזרים על עצמם עד שהאדם מתחיל להרגיש כביכול משעמם, אבל יש סיבה נוספת, שאולי הוא אף יותר עיקרית, והוא: הנפילות והירידות! כי מרוב הדברים שאדם לא מצליח בהם, הוא כבר מרגיש סוג של יאוש, וגם אם אינו מתייאש לגמרי, אבל ע"כ הוא נכנס למצב כזה של 'זיקנה' ואין לו את ההתלהבות וההתחדשות.

יעקב: בהחלט. זו בוודאי הסיבה העיקרית להתיישנות. ולדעתי, גם השעמום נובע מחוסר הצלחה, כי אם אדם היה מרגיש מצליח, הוא לא היה מרגיש משעמם כל כך, כך שבהחלט הסיבה העיקרית לחוסר ההתחדשות הוא הירידות והחוסר הצלחות שנותנים לאדם הרגשה כבידה, נו, אז מה באמת העצה לזה?

משה: יפה מאוד, עכשיו הגענו לנקודה. כי באמת, אם לוקחים את הדברים בצורה נכונה - אין לך דבר שהוא מנוף להתחדשות

משה: זה בעצמו אחד הנקודות המרכזיות שרואים בפורים, איך שדווקא ע"י הירידה של עם ישראל בגלות - אף שהיו ירידות גדולות מאוד, אבל לבסוף - דווקא ע"י זכו להתחדש, וזכו לבסוף למדרגה חדשה מה שלא היה קודם, שהיא קבלת התורה מאהבה, וגם זכו ליום פורים הקדוש שמתגלה בו אור כזה שאין בשום זמן אחר כמו שכותב האריז"ל.

ובעצם כך היה בכל הגלויות, אם זה גלות מצרים שהיא הגלות הראשונה שכוללת את כל הגלויות, שעם ישראל ירדו למצ"ט שערי טומאה, ובהחלט היה ירידה נוראה, אבל דווקא ע"י זכו להזדכך עד שיצאו ממצרים וזכו לקבלת התורה, דבר נורא ונפלא שבשביל זה נברא העולם, אבל לא היו יכולים לזכות לזה רק דייקא ע"י הירידה למצרים, ואז ביציאת מצרים יכלו לזכות לזה וכמבואר בדברי האריז"ל ובעוד ספרים.

וכך היה בגלות בבל, שבאמת היה ירידה גדולה מאוד אצל עמי"י שלא היה כדוגמתה, עד שנשאנו נשים נכריות רח"ל, וכמו שכתוב בנביא, ונגור עליהם גזירת כליה, וכמבואר במדרש שהגזירה של המן להשמיד להרוג ולאבד היתה בעצם גזירה בשמים, אבל לבסוף דווקא מתוך זה התעוררו לזעוק לד', ולא התייאשו רק אדרבא שמעו למרדכי הצדיק והתחדשו בהתחדשות נפלאה בתפילה והתקרבות לד', עד שדייקא ע"י זכו לדרגה חדשה של קבלת התורה מאהבה והואר של פורים.

וכך היה בגלות יון שדווקא מתוך הירידה זכינו לבסוף לאור של חנוכה, ומאז התחיל הגילוי של תורה שבעל פה, וכמובן כך הוא בגלות אדום, הגלות האחרונה והעיקרית - שאמנם נכנסים לנ' שערי טומאה, אבל לבסוף דייקא ע"י זכו נזכה לגאולה השלימה שאז נזכה לאור התורה באופן שלא היה כדוגמתו, עד שמבואר בחז"ל שהתורה של הגלות היא בבחינת הכל כלפי תורתו של משיח.

וכמו שהוא בכללותו, כך הוא ג"כ בפרטות אצל הגלות הפרטית של כל אדם ואדם, שאם רק ישכיל האדם לקחת את הדברים נכון - לא לייאוש ועצבות, רק כמנוף להתחדשות - ע"י באמת יזכה בכל פעם לדברים חדשים שלא היו לו קודם, ויזכה להם דייקא ע"י הירידה.

יעקב: דברים בהחלט נפלאים, זה מזכיר לי ששמעתי פעם אחד ששאל: מה יש בכדור העולם יותר, עליות או ירידות...? כמובן שהתשובה היא "אותו דבר", כי על ירידה שיש בכדור הארץ היא גם עלייה, תלוי מאיפה אתה מסתכל. וזה בעצם העניין שאתה אומר, שכל ירידה - אם נסתכל עליה מהכוון הנכון - הרי הירידה היא בעצם ממש עלייה.

משה: בהחלט הוספת נקודה נחמדה, אז שיהיה לך פורים שמח ונוחה ביחד להתחדש בכל רגע ורגע החיים ולהפוך את כל הירידות לעליות.

טעימה מתורת מוהר"ן על הנושא

לה' אֱלֹהֵינוּ. וְדָרְשׁוּ רִבּוּתֵנוּ וְזָרְוֵנוּ לְבָרְכָהּ (הוֹבֵא פְּרוּשׁ רש"י): 'בְּכָל יוֹם יְהִי בְּעֵינֵינוּ פְּאֵלוֹ הַיּוֹם וְנִסְתַּבֵּחַ עִמּוֹ בְּבִרְיָתוֹ.'

להתקדם מדרגה לדרגה

וְכִמּוֹ שֶׁרְאִיתִי מִרְבֵּנוּ ז"ל פְּעָמִים אִין מִסְפֵּר, שָׂאָף עַל פִּי שֶׁבִשְׁעַת הַקּוֹדֶמֶת הִתְפַּאֵר עֲצֵמוֹ בְּגִדּוֹלוֹת וְנִזְוֹאוֹת וְגִלְהַ תּוֹרָה נִפְלְאוֹה אֲשֶׁר לֹא נִשְׁמַע בְּאוֹת פְּדִיבּוֹ, וְאַחַר כֵּן בִּשְׁעַת שֶׁאֲחִירָהּ רָאִינוּ אוֹתוֹ שְׂרוּי בְּצַעַר גְּדוֹל, וְכִפּוֹה פְּעָמִים פֶּרַשׁ צַעְרוֹ וְשִׁיתּוֹ לִפְנֵינוּ מַעֲמֹק הַלֵּב, שְׁהוּא מִצְטַעַר כְּאוֹד אֵיךְ זָכִין לְהִיֹּת יְהוּדִי, כִּמּוֹ שֶׁלֹּא הֵרִיחַ מַעֲמֹלֵם רִיחַ עֲבוּדַת ה', וְכִי שֶׁלֹּא רָאָה זֹאת אִי אֶפְשָׁר לְצַדִּיק לֹא בְּכַתֵּב עֲנִין זֶה, וְכִבְּר מִבְּאֵר כִּמְהָ מַעֲט בִּשְׁבָחוֹ הַנְּדַפְּסִים.

הַפְּלֵל, שֶׁמְעוֹלֵם לֹא עֹמֵד עַל מְדֻרְגָה אַחַת, רַק הֵיז הוֹלֵךְ בְּזִרְיוֹת בְּכָל פְּעַם מְדֻרְגָה לְדֻרְגָה בְּרוּם מְדֻרְגוֹת הַעֲלִיּוֹנוֹת וְהַגְּבוּחוֹת, וְנֶאֱפָלוּ פְּשָׁעֵיגֵי לְמַה שֶׁהִגִּיעַ וְכוּ', עֲנִין לֹא נִתְקַרְרָה דַּעְתּוֹ בְּזֶה וְכוּ', וְאִין לְהֶאֱרִיךְ בְּזֶה פֶּן יִתְפַּאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר.

המשך בעמוד הבא <<<

בית היין

התחדשות [ב]

בגליון 22 (אלול תשע"ו), הובא כמה קטעים נפלאים בעניין זה, עיין שם. והפעם נביא קטע אחד מתוך הספר "ליקוטי הלכות" (הלכות תפילין הלכה ה) שמסכם בתוכו את יסודות העניין.

להתחיל לחיות מחדש

וְהִנֵּה עֹקֵר פְּנֵת דְּבָרִים הַנִּזְכָּרִים לְעֵנִין מַעֲשֵׂה, הוּא מַה שֶׁרְאִיתִי וְשִׁמְעֵתִי מִפִּי רִבְנוּ ז"ל בְּעֲצֵמוֹ פְּמֹה פְּעָמִים, שֶׁהָיָה חַי חַיִּית חֵדֶשׁ בְּכָל פְּעַם, בְּאֲשֶׁר שִׁמְעֵתִי מִפִּי רִבְנוּ ז"ל בְּעֲצֵמוֹ פְּמֹה חַיִּיתִי הַיּוֹם חַיִּים שֶׁלֹּא חַיִּיתִי מַעֲמֹלֵם חַיִּים פְּאֵלוֹ.

כִּי זֶה עֹקֵר חַיִּים שֶׁשִּׁמְעֵתִי לְעֵבֵד אֶת ה' בְּכָל פְּעַם מִחֵדֶשׁ פְּאֵלוֹ לֹא הִתְחִיל עֲנִין בְּעֲבוּדַתוֹ כְּלָל. וְכִמּוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים ו'), 'אֲשֶׁר אֲנֹכִי מִצְוֶה הַיּוֹם, וְדָרְשׁוּ רִבּוּתֵנוּ וְזָרְוֵנוּ לְבָרְכָהּ (סְפָרִי שָׁם): 'בְּכָל יוֹם יְהִי בְּעֵינֵינוּ בְּחֵדֶשׁ שִׁים, שֶׁלֹּא יְהִי בְּעֵינֵינוּ כְּדִוְטַגְמָא וְשִׁנָּה שֶׁאִין אֲדָם סוֹפְנָה, אֲלֵא בְּכָל יוֹם יְהִי בְּחֵדֶשׁ שִׁים. וְכִמּוֹ שֶׁכָּתוּב (שָׁם כז), 'הִסְפַּת וּשְׁמַעֵי יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נְהִייתָ לְעַם

פורים

מה העבודה למעשה בליל פורים?

א] תפילת ערבית וקריאת המגילה: מהזמן בו מתחילים להתפלל תפילת ערבית, מתחיל להאיר בעולם אור הנורא והנפלא של פורים, אור שיכול לתת לכל אחד לטעום מנועם אור ה'. ולכן ראוי להשתדל לכוון בתפילת ערבית, להתבונן בחסדים הנפלאים של השי"ת ולייחד שמו באהבה. ובה יתכונן למצוה הראשונה של היום - מצוות מקרא מגילה.

מובא באריז"ל שזה נקרא 'מגילה' על שם הגילוי. היינו שמתגלה הארה של חכמה ושכל עליון המכניס בלב ידאת ה' בשלמות נפלא ביותר. וההארה זו יורדת עתה עד למטה, מקום אשר לא מתגלה שם כל השנה, ואשר לכן פושטים המגילה בהשתלשלות כאגרת. והוא הנס של פורים המתחדש בכל שנה.

לכן יש לשים לב לסיפור המגילה היוצאת מפי הבעל קורא, כי הסיפור הזה יש בכוחו לעורר אותנו מהשינה (ליקו"ה פורים א'). ולכן יש לעמוד בקריאת המגילה באימה ורתת וזיע כמו בשעת מתן תורה (ליקו"ה בכור בהמה טהורה ד') כי כשאנו קוראים המגילה, ומפסרמים תוקף הנס שנעשה על ידי מרדכי ואסתר שנהגו אז בחכמה נפלאה ובצדקות נורא ובקדושה גדולה, בזה מראין ומאירין אור פניהם הק' הגנו בתוך המגילה, ונחשב כאילו אנו רואים אותם ומסתכלים בפניהם" (שם תפילין ו'), אוצר היראה פורים ה'), וכך אפשר לזכות להתנוצצות המוח בביטול אמיתי להשי"ת, ולחקוק בפנים הלב את אמיתת האמונה, עד שאפילו הרחוקים ביותר יתעוררו לשוב בתשובה (ליקו"ה פורים א' - ב').

ב] חצות ליל פורים: אם בכל השנה זמן חצות הלילה, הוא עת רצון גדול, הרי שבחודאי בפורים מתגלה רצון גדול ביותר בזמן חצות. ולכן עיקר העבודה הוא לקום כארי, ולחזק עצמנו באמונה גדולה, שהשי"ת משתעשע בשעה זו עם נשמות ישראל ומשפיע להם השפעה ללא גבול בהארט פנים גדולה ונשגבה מאוד, ולהתחבר לזה בתפילה ותחנונים.

וגם אם נדמה לנו שאנו רחוקים מכל זה, יש לזכור שעתה הוא הזמן שיכולים לבוא אל המלך אשר לא כדת, וממילא להיכנס עם מסירות נפש לקפוז לתוך התפילה - וכאשר אבדתי אבדתי, אני אנסה, ויהי מה. וכך לעמוד ולהשתוק כפי כוחותיך בהתחזקות נפלא שהשי"ת אוהב אותי איך שאני, עד שנוכה שהמלך יושיט לנו את שרביט הוזהב, ונגע בראש השרביט.

מהו העבודה הכללית של כל יום הפורים?

א] להשתדל להיות כל היום בשמחה ובחירות הדעת, ולהתחדש לקבל על עצמו עול התורה באהבה (ע"פ ליקו"מ סי' י'), מתוך רצון והשתוקקות פנימית להשי"ת. כי באמת בפנימיות הלב כל אחד אוהב את ה', אלא שעמולק כיסה זאת ממנו כל השנה, והנה השי"ת החיננו וקיימנו והגיעו לזמן הזה, שעתה ביום זה אנו מוחים את עמולק, ומתגלה הנקודה הפנימי של הנפש.

ב] ולכן גם יש לחזק את עצמו בכל תוקף, למצוא זמן להתבודד, לדבר ולומר להשי"ת את הרצונות האמיתיים שיש לו בלב, מתחת כל הרצונות והשטויות והדמיונות המסתובבים במה.

ג] וכך במשך היום יזכיר לעצמו אימת שיוכל, שיש לו לשמוח מאוד ביהדותו, שהנה יש בידו לעשות מצוות והלכות, ובוודאי הם רצויים למעלה, ובוודאי בכל מצווה יש סודות רבים ויחודים עילאיים הנעשים על ידי דיוקא גם אם אינו יודע בדיוק מהותם (שם). וישכח מכל העבר, כי כל ההתחלות מפורים, ומהיום אני רוצה רק את המלך בעצמו.

ד] להשתדל לרקוד ולמוחו כפיים בכל הזדמנות, ולא לחפש בזה שום תשומת לב, אלא לרקוד באמת מתוך רצון להתקרב לה', בביטול כל הישות והגאוה, בידיעה שאתה בן אהוב למלך, ובה ממתיקים את כל הדינים של כל השנה, הן דינים של כלליות עם ישראל ר"ל, והן הדינים הפרטיים המסתיירים מאתנו

את האמונה (שם)

ה] לחזק את עצמנו מאוד באמונה בכל מצוות היום של מגילה, משלוח מנות ומתנות לאביונים והסעודה, שבחודאי השי"ת שמח עם זה ביותר, ואיכפת לו מאוד שנעשה זאת, ולמעלה נפעלים דברים נוראים ביותר בזכות מעשנו כאן.

מהו העבודה הפנימית בסעודת פורים?

לא נוכל בכמה מילים לסכם עבודת הסעודה, אך בכלליות, צריך לדעת שבסעודה זו של פורים מתגלה אור גדול ביותר. ובסעודה זו מתקנים את חטא סעודת אחרשוש (ליקו"ה פורים א' ועוד). שמחמת זה נגורה גזירת כלייה על ישראל, ואפילו שלמעשה אכלו מאכלים כשרים, אך בכל זאת כיון שנהנו מסעודתו של רשע זה, בלא לזכור את הקרבה להשי"ת, לכן נכלו מזה לעבירות חמורות אשר כתוצאה מכך נגורה עליהם הגזירה.

ובסעודה זו או מתקנים מה שאנו נהנינו מסעודתו של הרשע במשך כל ימות השנה; אכלנו מאכלים כשרים התעסקנו בעניני העולם בהיתר - אבל בלא לזכור את ה', שזהו הגורם לכל הנפילות והעבירות (והוא הנקרא קלי נוגה).

כי עתה לאחר שקראנו את המגילה ונתעוררו לקבל את היהדות מחדש באהבה והשתוקקות להשי"ת, בוודאי מחל לו השי"ת על הכל, ומעתה הוא בעצמו מבקש מאיתנו שנאכל וניסב לסעודה, הוא אומר לנו "ואכלתם אכול ושובע והללתם את שם ה'" (ליקו"ה תפילין ו').

וכשנזכור זאת שהמלך בעצמו קורא אותנו, בוודאי נלך לסעודה בשמחה גדולה, ניסב בדרך ארץ וביישוב הדעת ובאכילה במתינות, וברכה בכוונה וכו', עד שנוכל לבוא להתעוררות הרצון וההשתוקקות אליו באמונה חזקה.

בוודאי עמלק ינסה להתעורר שוב, לאמר מה קרה? נהיית צדיק? אמור לו כן, ה"שי"ת מחל לי הכל, ומעתה אני אשתדל לזכור ממנו לפחות קצת בכל אכילה שלי.

וכאן אנו נגשים לעבודת השכרות ושיית היין, אשר כל כוונתו הוא עוד תיקון הברית, כדברי מוהר"ג, ומתוך השתייה והריקודים קל יותר לבוא לשמחה ולהתרוממות הדעת, לעורר את הרצונות הפנימיים שיש בלב, ואז אפשר לבוא להשגה תוך כדי השכרות, איך שכל הבריאה היא רק כולו אלקות, וכל הירידות הם צורך עלייה, ובה נזכה להוציא את הניצוץ הקדוש שיש בתוך הקליפות.

[נעצה טובה קמ"ל שלא לתלות השמחה בשום גורם חיצוני, מוזיקה או קהל גדול וכו', כי מתוך זה תוכל לבלות כל היום רק בחיפוש אחר "נוצב", כי השמחה נמצאת בתוך הלב שלך, אם רק תדבר עם ה' תוך כדי השכרות, ותרקוד, אזי כל הפנימיות הנקייה תפרוץ החוצה - לעצמך!!!]

מהו העבודה פנימית במתנות לאביונים ומשלוח מנות?

בוודאי יש בזה הרבה סודות, אבל בפשטות, מן הראוי להתחזק מאוד לא לקיים המצווה כמצוות אנשים מלומדה, אלא מתוך רצון להרבות שלום בעולם. כי ביום הפורים מתגלה שלום גדול בעולם בינינו לבין השי"ת, וביום זה מתגלה איך כל הירידות היו לצורך עליה, ושהשי"ת נמצא בכל ההסתרות (ע"פ ליקו"מ סי' ל"ג, ליקו"ה פורים א', עירובי תחומין ד' ועוד) ולכן צריכים אנו לעורר זאת מלמטה, על ידי שניתן מתות לאביונים, וכך השי"ת יתעורר לרחם עלינו האביונים מן הדעת. וכן לתת משלוח מנות בכדי להרבות אחוה ורעות, ובה לעורר למעלה את מידת השלום.

ולכן יש לקיים מצות אלו בשמחה וחיות, מתוך אמונה בכל יהודי שהוא יקר ביותר, ובוודאי אני רוצה להתאחד עם כולם ולידע שכל הבריאה הוא רק מאת השי"ת, וכולנו בניו, וממילא אין לי שום שנאה וטינה, ולא מחשבה רעה על שום יהודי.

>>> המשך

וזה עקר החיות באמת, פשוטו כמתחיל בכל פעם מחדש בעבודת ה' שהוא עקר החיים באמת, כמו שכתוב (דברים ל'): "כי הוא חיה". וזה עקר עבודת ה', שיהיה עבודתו בכל פעם מחדש ולא יפול לזנקה של הסטרא אחרת, שלא תזקן עבודתו אצלו ח"ו. וכמו שזהו רבנו ז"ל על זה ואמר שפסוק להיות זמן, הן צדיק זמן, הן חסיד זמן, זמן אינו טוב וכו' (כמבאר בהש"ח חיות הקדושות שנגדפסו אצל הספרי מעשיית), הינו פי צריכים להתחיל בכל פעם מחדש.

חיים ארוכים

וזהו עקר החיים ארוכים של הזמן דקדושה שהוא העור הז"ל (המובא בספרי מעשיות, מעשה ג'), פי היה זמן מאד ויניק מאד, הינו שכל מה שזקן ביותר ונכלל בזקנה דקדושה ביותר, שהוא בחינת דעתית דעתית, כל מה שזקן שם יותר היה ניק יותר, פי השיג בכל פעם שיעדין הוא רחוק מאד מהשם יתברך, פי לגדולתו אין חקר, ועל פן כל מה שזקן בזקנה דקדושה יותר, ראה והשיג שיעדין לא התחיל להיות כולל, עד שזכה לחיים ארוכים הנ"ל ששם נכלל הזקנה והתקנות יחד שאי אפשר להשיג זאת כולל.

וזה בחינת תפילין, שהם בחינת חיים כנ"ל, בחינת (שם ד') "ואתם תדבקו בה" אלוקים חיים בלכם חיים", שצאמר על תפילין כפידע, פי זה עקר התפילין-מחיו, פי לזכות על ידי מצות תפילין לחיות חיות חדש דקדושה, לחדש בנפש ימיו, להתחיל בעבודתו יתברך בכל פעם מחדש ולא יפול לזנקה דסטרא אחרת שלא תהיה עבודתו בעיניו פי שנה, אלא חדש ממש פאלו לא התחיל מעולם כולל.

חידוש מעשה בראשית

פי באמת אפילו מי שהוא צדיק גדול מאד, וטרח ונגע שנים הרבה בעבודתו יתברך, אף על פי כן לפי חידוש מעשה בראשית שזכר יום יצונו לא התחיל כולל, פי השם יתברך עושה חדשות בכל עת, כמו שכתוב: "ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית", ואין יום דומה לחברו, פי הוא יתברך מחדש נפלאות חדשות בכל עת ובכל שעה, וכמבאר בכתבי האריז"ל, שאין יום דומה לחברו ואין שעה דומה לחברתה, ובכל רגע ורגע נשתנים עליות העולמות וסדרן ומעמדם והנהגתם בשנים נפלאים ונוראים עד אין חקר, וכל המשכת חיותם הוא כפי עבודת האדם בעולם הזה שבו תלוי הכל מראש ועד סוף, ועל פן צריך בכל פעם לעבד את השם יתברך מחדש, כפי חידוש מעשה בראשית שזכר העולמות שצריכין עכשיו, וכפי התגלות גדלת הבורא יתברך שצריכין לגלות עכשיו, פי "יום ליום יביע אומר ולילה ללילה יתה דעת", שזכר יום ובכל לילה ובכל עת ובכל שעה נתגלה גדלותו יתברך בדרך הנהגה וידיעה חדשה שלא היה מעולם, ועל פן צריכין להתחיל בכל פעם בעבודתו מחדש בחינת "בכל יום יהיו בעיניו כחדשים".

וזה עקר אריכות ימים, בחינת ימים ארוכים, הינו להתחיל בכל פעם מחדש בעבודה חדשה בתוספת זרימה, פי כל עבודה שיעבד עד הנה צריכין לשכח לגמרי ולהתחיל עתה מחדש כנ"ל ועל ידי תפילין זוכין לזה כנ"ל. וזה עקר מצות תפילין שפניחיו בכל יום כדי לזכות לחיים בחינת ואתם תדבקו כנ"ל, הינו לזכות לחיים ארוכים הנ"ל, לחדש חיותו דקדושה בכל עת, להתחיל בכל פעם מחדש.

וזה עקר הפוחין והחיים הנמשכין מהזמן העליון הנ"ל שמשם שרש התפילין כנ"ל, שחי חיים ארוכים הנ"ל, ששם נכלל הזקנה והתקנות יחד, שזה בחינת (תהלים קג) "תתחדש כנפשו ונעורו", כמו שאמר רבותינו זכרונם לברכה (מובא בפרש"י רש"י שם), הנפש תהא כשפוחין וכו', הינו שכל מה שפוחין יותר הוא מחדש חיותו יותר ומתחיל בכל פעם מחדש ביותר, ומתחיל לחיות בכל פעם מחדש. ואשם בחינת התפילין, שהם בחינת החיים הנ"ל כנ"ל.

פרק ב

"ואלו השני בנים היו אוהבים זה את זה מאד; אף על פי שהאחד היה חכם והאחד היה תם ומוחו היה נמוך, אף על פי כן אהבו זה את זה מאד."

אחד הפרטים שלוכדים את תשומת הלב כבר בתחילת הסיפור, זו החברות התמוהה לכאורה המתפתחת בין שני הילדים. השוני כה בולט שאת שמונתיהם אין צורך להזכיר, מספיק שנאמר 'החכם והתם'. מדוע חברות זו איננה מתקבלת על הדעת? כאן מתחיל סיפורנו.

החכמה והתמימות ממוקמים על כרחם בשני קצוות סותרים, למען האמת, הם עצמם אינם מעוניינים להתרחק, את הסתירה יוצר מישהו אחר.

ילדים מסתדרים ביניהם באופן מעניין ומצליחים לדלג על פערים בחינניות שובת לב, כל זאת עד לרגע שהמבוגרים נכנסים לתמונה.

סתירות מתגלעות בחוסר מקום. בשעותיה היפות נאמר על ירושלים "לא אמר אדם צר לי המקום בירושלים". רבנות היא עניין פנימי-רוחני. כשיש מקום בלב, יש מקום בבית. מוח גדול, יכיל רעיונות רבים ודעות מגוונות.

הבנים מתגדלים ב'בתים גדולים' וזו הסיבה שהם מתיידדים חרף הפערים. החכמה והתמימות משלימים זה את זה ואף עשויים להיות חברים טובים, בתנאי שהבית יהיה גדול. כוונתנו כמובן למרחבים רוחניים. רחבות זו קרויה בלשון פנימיות 'גדלות המוחין'.

יש שאלות ומבוכות שהתשובה המדויקת להם היא 'כשתגדל בתין' - לכשתגדיל את מוחך תבין מדוע לא נבראה מעיקרא התמימה. החכם והתם גדלים בבתים גדולים, עשירים, הם עדיין לא נכנסו למבוכות החיים, וזה המקום הבראשיתי והטהור בו ישכנו יחדיו חכמה ותמימות.

***

"לימים התחילו השני בעלי בתים הנ"ל לירד, וירדו מטה מטה, עד שאבדו הכל ונעשו אביונים, ולא נשאר להם כי אם הבתים שלהם. והבנים התחילו להתגדל..."

ההבחנה הזו מופיעה כמעט בכל סיפורי רבינו, ולמען האמת גם בהרבה מסיפורי התנ"ך וההיסטוריה, ובעצם זה מה שקורה גם בסיפור האישי שלנו: בהתחלה טוב ונהדר, לפתע משתבש משהו, ואז מתחיל המסע. האידיליה נשברת ובעקבותיה גם החברות המקסימה מתרסקת, אבל רק

לאחר השבר ניתן לחשוף את השכבות הפנימיות מהן עשויות הנפשות הפועלות. השבירה מכניסה את עולם התיקון לפעולה.

גם העולם שלנו החל בשלווה אידיאלית אך מהר מאוד החליק והחל לכתוב את ההיסטוריה מתוך פצעי החטאים, תלאות התשובה וצליעות החיפוש. בסופו של מסע נשוב ונתאחד עם כל הסתירות שיתבטלו בנצחיות.

בסיפורנו המשבר הוא כלכלי, וכך זה בלא מעט מקרים בחיים. העושר החומרי הוא משל לעושר פנימי רוחני. המשבר חושף את חולשות החכמה והתמימות ומעמיד את שתיהן במבחן הישרדות, צורת החיים בה יבחרו היא האופן בו החליטו לשרוד, והוא יחשוף את הכוח המניע הטמון בבסיס קיומם.

***

"והבנים התחילו להתגדל..."

נתייחס לילדים הללו כשני קולות בדו-שיח פנימי. בכל אדם חיים במקביל שני טיפוסים, האחד חכם והשני תם. שניהם קיימים תמיד אבל המודעות משדרת לסיוגין, פעם את טיפוס החכם ופעם את התם. לנושאים מסוימים נבחר לגשת מתוך דמותו של 'החכם', בדרך כלל מדובר בעיסוקים פומביים בפרהסייה, כאשר כישורנו עומדים למבחן, בהזדמנויות שכאלו נעבור באופן אוטומטי לתדר 'חכם' שאת משמעותו ניכיר בהמשך. לעומת זאת בזירות אחרות אנו עוטים את דמות 'התם', לפעמים כדי להתחמק מהבנה שתתבע מאתנו מאמץ. בדרך כלל נעדיף את אישיות התם במקומות של בינינו לבין עצמנו, שם נרשה לעצמנו להיות טבעיים יותר, וניאות ליהנות גם מזוטות.

החכם והתם הינם ביטויים של השכל והאמונה. בכל אדם יש אישיות משכילה המשקיפה על חייה מתוך השכל, ומנגד אישיות תמימה שנוטה לתת אמון בסביבתה ולחייך בלי חשבונות לחיים כפי שהם. חולשותיהן של שתי הדמויות מתגלות בזמן 'קטנות'. הגדלות והקטנות מגדירים את מצב המוחין אך משליכים על מצבו של הגוף כולו. הווי אומר: כשהמוח גדול - הגוף מרגיש, נראה, ומתנהג בהתאם. מוח קטן משפיע על הגוף הנהגות ומציאות ננסית. בשעה של קטנות, האישייות המשכילה נעשית 'מתוחכמת', מעוללת תעלולים ומסובכת, ואילו האישייות התמימה נעשית במצב כזה טיפשית. אלו חולשותיהן של החכמה והתמימות. ועם החולשות הללו ידרשו הילדים, החכם והתם, להתמודד.

סיפורו של האברך היקר, הרב א.ר. - ביתר עלית

ספר לנו מעט על הרקע שלך:

אבי שיחי, נולד וגדל בבית ליטאי, ובבחרותו התחיל להתקרב מעט לחסידות, כשמאידך הוא לא מוותר על המהלך הליטאי, וכך הוא צמח בשלמות של תורה בידיעה ומסירות עד הטיפה האחרונה מחד, ומאידך גיסא בהווי החסידי תחת סינו הצדיקים. וכיום הוא משמש כראש כולל חסוב.

אני נולדתי לבית מסוג כזה - בית חסידי שדוגל גם במהלך הליטאי. אבי שיחי שלח אותנו-לדיו, ללמוד בישיבות ליטאיות, כדי לספוג את ההווי הישיבתי של לימוד התורה כמו שהוא בעצמו קיבל. וכך נשלחתי גם אני ללמוד בישיבה ליטאית מוצלחת.

נכנסתי ללימוד התורה, וקבלתי המון יראת שמים, אבל הרגשתי שנפשי לא שבעה. כמי שגדל בבית חסידי, הרגשתי צורך לחפש משהו מעבר... וכך התחלתי בחיפוש, חיפשתי משהו שלא ידעתי מהו, אבל הרגשתי בוודאות שישנו.

בתחילה מצאתי את השנינות החריפה של קוצק, וזה הסתדר לי. בהמשך התחלתי להתעסק עם תורת קלם. אני מוצא עצמי שוקע בתורה זו, למדתי מאמרים ומכתבים, וכך התחלתי להיכנס לעולם המוסר בציימון אדיר, אבל למעשה - לא מצאתי עדיין את שאהבה נפשי.

אבאר את הנקודה, מאחר שנפגשתי בה כמה וכמה פעמים במשך התהליך:

מאד אהבתי לראות בדברי הסבא מקלם את הדוגמאות הנקובות והחזקות; אני לא יכול לשכוח (וגם לא רוצה) את החקיקה שנחצבה בנפשי כשראיתי מהסבא שכל מציאות העולם הוא כלי המלך; אני לא יכול לגשם את הרגש הכניסה לעבודת המידות של המוסר; העוצמה הייתה חזקה וזה נתן לי את ההבנה והצורה לעבודה פנימית, לעבודת ה' בדרכי הצדיקים והיראים.

אבל למעשה לא הייתה לי שום חוץ של תקוה, ושום פתח של כיוון. הייתי בחורצ"ק קטן תמים, מצאתי אמנם משהו, אבל זה בעצמו רק תסכל אותי, והשאיר אותי לבד, רחוק משובע וישועה, רחוק ולבד.

וכך בשקט חיפשתי וביקשתי. החיים היו והמשיכו כרגיל, אבל בשקט ובצד אני חיפשתי וביקשתי....

איך הכרת את ברסלב?

בהמשך הגעתי לתורת בעל הסולם. תורה מדהימה ונפלאה שחיקקה אותי ועדיין מחזקת אותי המון.

וכאן הייתה נקודת המפנה ראשונה. חיפשתי להסתובב אצל אנשים גדולים עובדי ה' שהולכים עם המהלך והדרך הזאת של בעל הסולם, והפנו אותי אל הגר"מ מורגשטרן. אמרו לי שאצלו פרושים כל שבילי ודרכי הקבלה נוסתר והנגלה, החל מהאריז"ל, רמ"ק, ורמח"ל, ועד הגר"א, חב"ד, קאמרנא וכו'. ואמרו לי שאחד מהספרים המרכזיים שם בקבלה הוא תורת בעל הסולם.

כשהחלטתי ללכת אליו, אמרו לי כמה אנשים: תיזהר, זה ברסלב! אל תיפול לשם! החלטתי שאני מגיע לשם רק לרגע אחד, מציץ ויוצא. וכך עשיתי. כמובן שההצצה הראשונה הווימה הצצות נוספות, וכך התחלתי לקפוץ לשם הרבה. אינני יודע להגדיר את רגע ההתקרבות, אבל לאט לאט הרגשתי שאני מתחיל להשתנות. לא הבנתי הכל וגם לא הרבה, אבל מה שכן תפסתי הכניס לי המון - המון פקחות ותפיסה והבנה בחיים הטובים של עבודת ה', והרבה רצון.

ראיתי אצלו המון רוח הקודש, אבל זה לא תפס אצלי מקום מול ההתעוררות לעבודת ה', האהבה והרצון להשיי"ת - שקבלתי משם. נכנסתי לחיים טובים ומלאים בהבנה ומשמעות.

עומד לי הזיכרון מול העיניים איך שאני שואל אותו בהפלגה: נו... הצדיקים... הם זכו... והוא, במבט של הקפדה, עונה לי: 'למה אתה מפליג, ומרחיק את עצמך מהצדיקים'. המשפט הזה מכיל אצלי הרבה עד היום, אבל הנקודה למעשה היא שלמדתי לא להיות 'רחוק' מהצדיקים. ולא הכוונה מרחק טכני, אלא להקפיד לא להשאיר את הצדיקים בוויסרניה ובהפלגה.

אמנם כשהצדיק הוא בוויסרניה - הוא יותר עוצמתי ועילאי, אבל אז זה לא יכול לעזור לך. ואתה נשאר לבד ועצוב, ולפעמים רחוק אפילו מחיים באמונה פשוטה ושמחה, כי את השמחה השארת בתמונה החזקה בוויסרניה...

ואיך התקרבת לברסלב?

בהמשך הוא כיוון והדריך אותי לאחד ממשפיעי ברסלב, שם קבלתי סופית את הויתור של ברסלב. קבלתי שם דרכי שפלות שלא הכרתי מעולם. למדתי להיות עם ה' בין 'כשהולך' ובין 'כשלא הולך' והכל בביטול שפלות והכנעה, למדתי לאהוב את הפשיטות התמימות והיושר, ולחיות עם זה בפקחות ובחכמה.

התחלתי ללכת לשדות ולפרדסים, שם גיליתי את הפינה הטובה שלי עם ה' בשקט ויישוב הדעת, ואת החיים הטובים שמחכים 'מחוץ ליישוב', וממתנים שיבואו לקחת אותם הבייתה.

היו עוד כמה תחנות וזכרות לטוב, שסייעו לי הרבה בדרכי. אזכיר את חלקם: בתקופה מסוימת שהייתי בישיבת 'מת'בתא'-ברסלב בירושלים, פנינה של חן שהשאירה בי זיכרון מתוק ועז. בתקופה נוספת הסתופפתי בצילו של הרה"ח ר' אליעזר יהודה קעניג, ראש כולל ללימוד חושן משפט בירושלים, וקבלתי ממנו ומהאברכים שם הרבה עזרה בגשמיות ורוחניות. כמו כן השתתפתי תקופה מסוימת בישיבת חברים' השבועית, בניהולו של הרה"ח ר' אשר זעליג מרגליות, משפיע בברסלב, שהתנהלה באווירה חמה נעימה ונעלית, והקנתה לי המון תועלת בעבודת ה'.

האם הייתה לך התמודדות עם הסביבה?

היו חברים שולזלו, היו שהרימו גבה, והיו שניסו לשכנע ולהזיז משהו. גם מצד המשפחה הייתה התמודדות קשה מאד, שקשה לפרט. אבל אני מצאתי באר מים חיים, כזה אור של פקחות והכוונה טובה לחיים בדרכי הצדיקים והיראים - שלא היה ניתן להזיז אותי ממנו.

מצאתי כזה אוצר נפלא ששייך אלי את כל המוסר והיהדות שהכרתי תמיד קצת מרחוק, מצאתי אוצר של תורה ותפילה, אוצר שהכניס אותי להווי של עבודת ה'. ולכן לא הסכמתי לוותר עליו בשום אופן. ובסופו של דבר הקמתי בית ע"בג' ממשפחה חסידית כללית, שאחיה התקרב לברסלב והיא גם רצתה בעל מקורב לברסלב.

מה הנקודות שרצית להדגיש עבור הקוראים?

דבר ראשון - ביטול לצדיקים. מאד מאד קשה להסתדר לבד. כשאתה לבד - אינך יודע אפילו לאיפה החיים מובילים אותך, לבד אתה יכול לשכוח מלחיות אפילו עם מינימום של מוסר אמיתי. הכל נראה אחרת כשיש לך מישהו גדול באמת שמנווט אותך, ואתה יודע שהוא מוביל אותך למקום האמיתי.

דבר שני - שיחת חברים. קשה לתאר את התועלת של שיחת חברים פשוטה ואמיתית בעבודת ה', בפשיטות ביושר ובתמימות, שיחות אמיתיות של רצון ואהבת חברים להתחוק, לצאת מהראש הקטן של הקשויות והכבדות.

אברך יכול להסתובב כמה שנים, כלוא בתוך צמצום, מחמת קושיא קטנה של ראש קטן, ובשיחה קצרה של עשרים דקות עם חבר, הוא יכול לסדר את הכל, לא חבל?

על הפרק

המשך המעשה

הלך המלך שוב לראות, וראה שהכול מוכן לפניו והוא שמח מאוד.. ושאל אותו כני"ל, וסיפר לו ככל הנ"ל. הלך המלך וקרא למיניסטר וציווה עליו שלא לשלם לשום אדם באותו היום. בבוקר הלך למיניסטר וישלם לו שכרו עבור היום, ולא רצה. מה עשה? - הלך ושר החיכה מהחרב ותיקן שם עץ במקומה, ולא היה נראה וניכר מבחוץ כלל. והלך והשכין אותה החתיכה, וקנה שוב כל הסעודה. והסעודה היא סעודה.

הלך שוב המלך, וראה שהשמחה בשלמות מקומם. ונכנס שוב.. ושאל אותו כני"ל, וסיפר לו שהוכרח לשבור הלהב של החרב והשכין אותה כדי לקנות לו צרכי הסעודה. "ואחר כך, כשאקבל מעות בעד אותה היום, אפדה ואתקן את החרב, ולא יהיה ניכר כלל, כי אני יכול לתקן כל הדברים שנתקלקלו, ולא יגיע שום הזק למלך".

הלך המלך לביתו וקרא את המיניסטר וציווה עליו: "באשר שיש חייב מיתה, ובכן תקרא אותו האיש חיל ששכרת, ותצווה אותו דווקא שהוא יחתוך ראשו של החייב מיתה". הלך המיניסטר ועשה כן, וקרא אותו ובא לפני המלך. והמלך ציווה שיתאספו כל השרים, כדי לראות השחוק הזה, שנמצא איש שניעץ חתיכת עץ במקום החרב.

והוא בא לפני המלך, ויפול לפני רגליו והתחנן לפניו, באשר שמעולם לא שפך דם, בכך יקרא אחר לזה. והמלך השיב לו שהוא דווקא מוכרח עתה לשפוך דמו. אמר למלך: "וכי יש פסק ברור על זה? אולי אין הדין ברור שהוא חייב מיתה? ואני לא שפכתי דם מעולם! מכל-שכן שאשפוך דם שאינו ברור אם הוא חייב מיתה." השיב לו המלך: "בודאי הדין ברור שחייב מיתה. ועתה מוכרח שאתה דווקא תשפוך דמו".

ראה שאי-אפשר לפעול אצל המלך, פנה עצמו אל השם יתברך ואמר: "קל שקי, אני לא שפכתי דם מעולם, ובאם זה האיש אינו חייב מיתה, יהיה נעשה מהברזל עץ". וחסף החרב ושלפה מתערה, וראה הכול שהוא עץ, ונעשה שם שחוק גדול.

ראה המלך שהוא איש נאה כזה, ופטרו לשלום

זה יתחיל משם

בבוקר הלך למיניסטר וישלם לו שכרו עבור היום, ולא רצה. מה עשה? - הלך ושר החיכה מהחרב ותיקן שם עץ במקומה, ולא היה נראה וניכר מבחוץ כלל. והלך והשכין אותה החתיכה, וקנה שוב כל הסעודה. והסעודה היא סעודה.

הוא שבר חתיכה מהחרב; הוא היה מתקן, אז הוא לא דאג, הוא תיקן הרבה דברים כאלה בעבר, וכשהוא יקבל את השכר הוא יוכל לקבל את הברזל בחזרה ולהחליט אותו בלי שאף אחד ידע.

אבל המלך שמע מזה ואמר: "הנה, עכשיו סגרת עלי! כעת, כשהוא פשע נגד המלוכה, אני אוכל להעמיד אותו לדין, כולם יראו שהוא עבר עבירה חמורה כנגד המלך, ואז הוא כבר יקבל עונש. כאן, עם הדבר הזה, אני כבר משתלט עליו! הוא עשה עכשיו את הטעות האחרונה שלו.."

המלך מרוצה שבוה הוא מדכא את האיש השמח היחיד שנשאר לו בממלכה.

איהו מלך מושחת! מה אכפת לך שבאיהו מקום על פני היקום המצובר והמוקומפרס הזה, תבצבץ ארובה קטנה שעולה ממנה שמחה ויורד ממנה חמצן לעולם? מה אתה כזה?

אבל אתן יודעות איך זה. כל זה אינו שווה לי - אומר המן - השתלשתי כמעט על כל העולם, אבל אם נשאר צדיק אחד, הוא יתחיל הכל מהתחלה.

אני רוצה לכבות את האור. אבל אם יש איזשהו ניצוץ בווער, לא משנה כמה קטן ולא משנה כמה חלש, זה יקרה עוד פעם. זה יתלקח שוב. הרי לי אין כוח. אני לא שווה. הכוח שלי זה רק אם אני יחיד את כל מי שטוב

מעשה מביטחון [ב]

ממני, אז אני שאר הברירה היחידה. אבל אם יישאר איזשהו פיזור של טוב בעולם, אין לי סיכוי, אני אפסיד את הכל.

זה דיבור שאנחנו צריכות להתחזק איתו מאוד. כל פעם שאנחנו נופלות בדעתנו ואנחנו מרגישות הכי גרוע בעולם, ניסונו וקיבלנו על עצמנו כל מיני דברים ונפלנו מהם, וכבר היו זמנים שהיינו כמוש אדם חי ושמוח וכמעט מנגן על הכינור, ושוב אנחנו לא יודעות שום דבר ורק מבוססות בחושך הייאוש... אנחנו צריכות לזכור שכל עוד יש איזשהו ניצוץ טוב - והרי יש בנו כל כך הרבה ניצוצות, על זה אין שום ויכוח! - סופו של הטוב שבי לנצח. אין פה בכלל שאלה. אם יש איזשהו אור, הוא דוחה את כל החושך.

בתוך לב החושך

זה המנגינה של ס"ו בשבט, המועד שיה עתה קבלנו אותו. ס"ו בשבט הוא הרגע הזה שבו השרף עולה באילנות, הרגע שמתחדש הכוח של החיות ושל הצמחים. חז"ל אומרים שזה קורה דווקא כשהעצים נראים הכי ריקים, הכי מסכנים, הכי רועדים מקור, הכי לא חיים, לא פורחים, לא נותנים פיאות, לא ירוקים, לא כלום. הכי חשופים.

שם, בעומק של החורף, בתוך לב החושך, פתאום מתחילה הצמיחה. שם מתחילה ההתחיות להתרחש. כל מה שנראה באביב ובקיץ ובסתיו - כל הפירות, כל השפע שעוד יבוא לעולם - הוא תוצאה של הרגע הכי מסכן הזה.

לכן חשוב כל כך לשבת ברגעים מסכנים כאלה עם עצמנו ולדובב אותנו, "מה העניינים? מה קורה לך?" אבל לא בטון של הנוגש המצרי, כי אז לא תהיה תשובה. אלא באבה, כמו שהשם אוהב אותנו, ועם הדעת הזאת שאומרת - צריך להיות לך טוב! את צריכה להיות שמחה! אז למה את לא? בואי, תספרי לי, מה קורה? מה קשה לך?

ברגע שאת קולטת מה עובר עליך שם בעומק, מה חונק אותך, מה מפריע לך. עצם זה שזה יוצא מהמקום שבו זה היה כלוא קודם ואת מוקיאה, כשמקיאם מרגישים יותר טוב. זה כבר בחוץ, זה לא בפנים. כשזה היה בפנים זה הרג אותי, וכשזה בחוץ - הוקל לי.

ברגע שכל אחת מאתנו מנסה למצוא את האור הזה בשבילה ובשביל אחרים, זה כמש יכול להאיר את כל העולם ולהציל את כל העולם. כי כשיש בנאדם אחד שנאבק בכל הכוחות במלך של העצבות לעשות את שלו כדי לשמח, הוא מציל את כל העולם.

לחבור אל האור שבתוכי

והוא בא לפני המלך, ויפול לפני רגליו והתחנן לפניו, באשר שמעולם לא שפך דם, בכך יקרא אחר לזה. והמלך השיב לו שהוא דווקא מוכרח עתה לשפוך דמו..

ראה שאי-אפשר לפעול אצל המלך, פנה עצמו אל השם יתברך ואמר: "קל שקי, אני לא שפכתי דם מעולם, ובאם זה האיש אינו חייב מיתה, יהיה נעשה מהברזל עץ". וחסף החרב ושלפה מתערה, וראה הכול שהוא עץ, ונעשה שם שחוק גדול.

ראה המלך שהוא איש נאה כזה, ופטרו לשלום:

יש פה משהו מאוד חגיגי, איך שרבי נחמן מסיים את הסיפור. כי הוא עשה פתאום איהו קטע הומוריסטי, איזשהו תעלול, והוא פשוט ברח לו, למלך של העצבות.

הוא פנה אל האנשים בתחכום, הוא לא יכול היה לומר להם: "תקשיבו, המלך הזה מנסה לחנוק אותי. אני עובד את השם בכל כוחי, אני מוכן לעשות כל עבודה כדי לעבוד אותו, אני חייב להגיע לזה שאני יוכל לשבת בערב בישוב הדעת, לאכול, לשמוח, לנגן, להתקרב אליו. אני חייב. והמלך נאבק בי. אבל תקשיבו, זה לא ילך! הוא רוצה להכריח אותי.."

זה לא יכול לבוא בדיבור כזה פרונטלי. הוא לא יכול להסביר דברים כאלה בגלוי מול מלך העצבות וכל חילותיו, לכן הוא צריך להתחכם. ורבי נחמן אומר שהקב"ה מאוד אוהב שאנחנו מחפשים את הפתרונות היצירתיים האלה, את הדרך לברוח מזה באיזשהו צורה.

הרבה פעמים יש לנו את הקולות האלה שאנחנו צריכים להתמודד איתם, את הכובד הזה שנופל עלינו מול המלך של העצבות שמנסה להשתלט עלינו, ורבי נחמן מציע לנו כאן - במקום לחפש הסברים, שא רגליך וברח מהם איזשהו, ופשוט תתחבר אל האור של עצמך.

והלוואי שכל יום מחדש נבקש מהקב"ה: תן לי למצוא את הנקודה הזאת של היום הזה. תן לי היום הזה לגעת בקטן (או ביותר גדול, כמה שתחליט), בלב של העולם, במקום שבו הדופק עוד פועם. תן לי לבוא לשם ולקבל כוח, אבל גם לתת. את החלק שלי.

להיות בשמחה תמיד

רבי נחמן אומר: "והעיקר להיות בשמחה תמיד, וישמח עצמו בכל מה שיוכל, ואפילו על ידי מילי דשטותא, לעשות עצמו כשוטה ולעשות ענייני שטות וצחוק או קפיצות וריקודים, כדי לבוא לשמחה, שהוא דבר גדול מאוד"

כנגד הדכדוך שרגיל ללוות לנו את כל הדיבורים הקדושים, אנחנו צריכות להביא כוחות של נמר ולהיאבק על השמחה בכל הכוחות. זה המאבק על החיים שלי, על האמת והאמונה שלי, על הזיכרון שאני של אבא שלי, זה המאבק לחיים ולמוות, כי הוא על הכל.

אם את מתיישבת, ומרגישה כמו זקנה בת מאה ועשר, חצי מטושטשת חצי מנומנמת חצי לא יודעת מה, אז תקשיבי - תעשי קולות של ברז, תשימי מוזיקה, תצרחי, תדלגי דילוגים אינדיאנים. בשביל מה למדת לחקות חיות כשהיית ילדה? למה למדת לעשות קולות של תרנגולת כשהיית קטנה, אם לא עכשיו בשביל לצחוק?

לא נורא אם את מרגישה שזה רק חיצוני ועוד לא באמת, אז מה. גם הוא מעצב אותך בחיצוניות ולא באמת. מה, העצבות היא כן באמת?

תחפשי מה עושה אותך שמחה, תנסי, לכל אחד יש את המילי דשטותא שלו.. נולדנו עם זה ושכחנו את זה ועכשיו זה בדיק הזמן להיזכר.. כל כך כף להיזכר... לגלגונים עושה לך טוב? ניסית כבר לדבר עם השם כשהוא על הרצפה? כל אחת מאתנו אוהבת לשרי או לרקוד או שהיא אהבה בתחלה, לפני שאמרו לה שהיא זייפנית...

בואו נסתכל על עצמנו מהצד ונראה איך כל הזמן מצמידים לנו את מסכת התנן המגעילה הזאת, הרווייה ידי עצבות, ואומרים לנו: כן, הכול בסדר, אבל תגידו את זה במנגינה הנכונה, של הקינות בתשעה באב..

הגיע הזמן להגיד: לא!!! לא רוצה! לא רוצה! לא רוצה להיות בעצבות. אני אביעט. אני אצרח. אני אקפץ. ואני אבכה להשם שיזכיר לי לשמוח בכל דרך אפשרית.

מגיעים להתבודדות. שלב ראשון להתחיל לקפוץ. להתחיל להעיר את עצמי. זה נורא נורא חשוב. רק אחרי שאני אהיה על הטורים הגבוהים אני יכולה להתחיל עם הדיבורים.

אני יכולה להגיד לו כל דבר. גם מותר לי לבכות. אבל לבכות בטון שמח ולא בטון של עצבות מוגעלת, שהיא עמלק וטומאה וקפידה, וחיים שלמים נתתי לה לחיות בחיקי בשלום כי לא זיהיתי אותה. כעת אני כבר מוזהא, ויש לי על מה להתפלל בחצות של פורים. התפילה הכי חשובה בעולם.

שייחה פורים שמח, ושתהיה שמחה עמוקה, הולכת וגוברת, מתפרצת, מתחדשת, נאבקת, משתוללת ועולה - עד הגאולה.

ככה ננצח את המלך של העצבות, וככה נצא לשמחה של חרות ולגאולה שלימה במהרה, אכ"ר.

איש יהודי

יצא לי לאחרונה לשאול את עצמי המון שאלות, כאשר המכנה המשותף לכולן הוא ה-תכל'ס...

מה יהיה בסוף? לא בסוף העולם. זה לא מדאיג אותי. ברור לי שיהיה טוב. אבל מה יהיה הסוף עם כל הניסיונות וההתחלות שלי...

מתי כבר תסתיים הבנייה. יגמרו המשברים. תבער התפילה. ידלקו הפנסים. מתי אשמע כבר את שופר גאולתי. מתי יאירו הברקים, ולא אפחד מהרעמים???

***

רבי נחמן מספר על מפעל מיוחד. הפועלים היו ממלאים שם את החביות בחומר כלשהו. אבל כל החביות היו נקובות. והחומר נשפך, הלך לאיבוד. מישוהו שאל את הבוס: מה העניין? והוא הסביר לו שכאן מייצרים ומעצבים את הפועלים. לא את החביות ולא שום חומרים.

בתרבות המערבית, מפעל כזה הוא כישלון. בעולמנו של היצר הרע - זהו מפעל של טיפשים. אבל רבי נחמן קורא דווקא לכל התמהים על המפעל - 'טיפשים', ואילו לפועלים ההזויים, הוא קורא - 'חכמים'.

ה'חכמה', בשפתו של רבנו, היא התנועה המכוונת קדימה, לא בהכרח תוצאת "ההתקדמות". הניסיון לעלות, הרצון להתעלות. התכלית היא עצם 'פעולת' המילוי, לא בהכרח 'תוצאת' המילוי.

***

רבות הפעמים בהן אני מגדיר 'יהודי', כמי שעומד בכלליה המקובלים של הדרישות ההלכתיות, היהודיות. יהודי בעיני, לרוב, הוא זה שביטויי חייו והליכותיו מדויקים, לפי כל הקריטריונים. זה אולי נכון, אבל בטח לא מדויק.

יהודי, הוא זה ש'מתייחד' כל רגע. יהודי זו פעולה, לא שם עצם בלבד. יחדות זה כיוון, של חיים, לא בהכרח יעד מוגדר ומצומצם. כי הרי היעד הוא אינסופי [דביקות בהשם, שהוא אין סוף]

הניסיון החברתי הרווח, לצמצם את אור היהדות וההתעלות הרוחנית - לקודים חיצוניים של מסקנות והצלחות בסגנון של מוכן התקנים ועמידה בלוח זמנים, נובע מאותה תמייה של המון העם סביב מפעל החביות החכם. תמייה שאיננה מן החכמה.

לאור זאת, שאיפת חיי היא להתעלות, לא בהכרח להיות למעלה... לצעוד בשמחה בכיוון, להתמלא, וממילא לא תשלוט בי העצבות, הנובעת מציפייה עצמית לעמידה בקריטריונים, ואכזבה ממצאיאות מתסכלת...

ליהודים - הייתה אורה ושמחה וששון ויקר.

מה בקשתך?

הרבנית ד. קרשבוים - בתו של הגה"צ ר' יעקב גלינסקי זצ"ל

שאלה:

רציתי לשאול בעניין הפרנסה:

איך להתייחס לזה, כשמצד אחד - כסף ותאות ממון זה בזוי, ומאידך - לא אנחנו יצרנו את המצב הזה שלכל דבר כמעט [או לא כמעט] צריך כסף...

ר. א. ירושלים

תשובה:

לשואלת הנכבדה שלום וברכה!

ראשית, אתנצל על עיכוב התשובה בכמה חדשים, אבל שאלתך החשובה לא פג תקפה והיא רלוונטית לכל יום ולכל שעה, נקודה שעכשיו בהתחדשות העלון - כל השאלות יקבלו מענה.

את שואלת על הנושא של 'פרנסה' - איך להתייחס לזה, כאשר מצד אחד כסף זה דבר בזוי, ומאידך צריכים אותו בכל צעד בחיים.

במחשבה ראשונה הייתי אומרת שמדובר בשאלה ידועה, שאלה השקפתית שנוגעת לבטחון והשתדלות, ויש עליה אריכות בספרי מוסר. אבל בקשת ממני הקטנה תשובה מהיהלומים של ר' נחמן, וזיכית אותי שוב לגשת לאוצרות הגדולים ולחפש בהם תשובה, בשבילך בשבילי ובשביל כולנו, ואני מקווה בעז"ה שאולי הצלחתי לשפוך מעט אור על הדברים.

***

נחלק את הנושא לשלושה: א. הממון בעצמו. ב. תאוות ממון. ג. השימוש הנכון בו.

נתחיל עם החלק הראשון: שורש הממון הוא גבוה ביותר, ונקרא 'גונון' על-אין-אורות קדושים וגבוהים (ליקוטי מוהר"ן סימן כה). ולכן בית המקדש וכליו ובגדי הכהן היו עשויים מזהב כסף וחומרים אחרים יקרים, והם גלו את הקדושה הזאת. ולכן הממון נקרא 'כסף', על שם שכולם כוספים אליו, כאשר באמת המשיכה הפנימית היא מחמת אותה קדושה נעלמת שיש בכסף [אלא שבאופן חיצוני, אנו נמשכים אל הכסף בעצמו, מחמת נפילת קדושת הממון לידי הטומאה, ומוזה נוצרה המלחמה עם 'תאוות' ממון, וכדלהלן].

אנו גם רואים שהצדיקים הגדולים, מוסרי התורה - היו עשירים בממון. משה רבינו היה עשיר גדול, כמו שדרשו חז"ל מהפסוק "פסל לך" - שמהפסולת של הלוחות נתעשר משה. כך גם רבי, כותב המשנה, היה עשיר גדול, כמובא בחז"ל, וכן רב אשי, מסדר הגמרא. הסיבה לכך, מבאר מוהר"ן (ליקוטי מוהר"ן, סימן ס), משום שהם היו זקוקים להתבוננות עמוקה, שאי אפשר להגיע אליה, רק ע"י עשירות גדולה של ממון, שכאמור, טמון בו אורות גדולים מאד. וכמסופר גם על רבינו תם, שכשהיה צריך להתעמק מאד, היה אוהז בידי מטבעות זהב גדולות.

כעת נתקדם לחלק השני: למעשה, מחמת שנחרב בית המקדש - אבדנו את היכולת להתחבר אל המהות הפנימית של הממון, ונשארו רק עם החיצוניות (שיחות הר"ן ד), שזה גורם לנו משיכה חיצונית אליו, והיא נקרא 'תאוות ממון'.

'תאוות ממון' - הא הרדיפה והמציאות שעושים מהמושג שנקרא כסף. אין הכוונה לעצם הצורך בפרנסה, שעל זה נדבר בהמשך, אלא על עשיית מציאות מעצם הדבר שנקרא כסף. המציאות הזאת בה מניחים את הכסף במרכז החיים - בין אם זו הרדיפה המאסיבית להשיגו, בין אם זו הדאגה והטיידה ממנו, בין אם זו הרגשת המסכנות בהעדרו - כל אלו קשורים לסוגיית 'תאוות ממון'.

'תאוות ממון' - היא עבודה זרה ממש, ולא סתם, אלא ריכוז של כל העבודות זרות של כל השבועים אומות (ליקוטי מוהר"ן סימן כג), והיא התגלמות הפסוק 'וימררו את חייהם בחומר ובלבנים' - כי אדם רודף אחרי הממון, ואחרי כל ההשתדלות הרבה אינו משיג את רצונו, כפי שאמרו חז"ל אמרו 'אין אדם מת וחצי תאוותו בידו' - כמה כסף שיהיה לו, עדיין הוא בעל חוב כל חייו, אם לא לאחרים או לעצמו, כי הרי השיג רק חצי מרצונו. וכך, כל חייו מתנהלים

ככבודות, והוא חי בבית-כלא ללא חומות וללא אזיקים.

ואכן, באחרית הימים, שאז יישפך דעת על האדם, אומר לנו ישעיה הנביא (פרק ב'): "ביום ההוא ישליך האדם את אלילי כספו ואלילי זהבו, לחפור בורות לבה בנקרות הצורים". אז האנשים יתיישו ביותר בממונם, עד שישליכו את הכסף, ויטמינו עצמם בחפירות ובנקרות הצורים. כמון כן בפרק ל' מנבא "וטמאתם את צפוי פסולי כסף וגו'" שהאנשים יתרחקו מהממון שסירח כמו צואה ממש.

כעת נעבור לחלק השלישי:

וכאן מגיעה שאלתך; מצד אחד - תאוות ממון היא כל כך גרועה וחמורה, ואולי היה ראוי משום כך לפרוש ממנו לגמרי. ומצד שני - אי אפשר. הכסף הוא באמת מיצרך יום יומי, ואי אפשר בלעדיו. אז מה עושים? בעצם השאלה היא - מדוע השי"ת ברא את הצורך הזה בממון, בעוד מדובר בתאוה כל כך גרועה?

מדובר בשאלה יסודית: הקב"ה "בורא נפשות רבות - וחסרונו". לכאורה, מדוע צריך לברוא 'חסרון'? ה' הטוב, ברא עולם כל כך יפה והרמוני ומושלם - למה צריך לברוא קושי וחסרון?

התשובה היא, שהקב"ה רוצה אותנו קרובים אליו, ותלויים בו. הוא רוצה שנהיה זקוקים לו בכל יום ובכל שעה ורגע, בוטחים בו, ומרימים עיניים אליו כל יום מחדש. כך ורק כך יישאר בינינו ברית הקודש, ברית עולם.

ה'קללה' של הנחש, הוא שיש לו פרנסה בשפע בכל מקום. ה' נתן לו עפר למאכלו, וממילא מזונו מצוי לו בכל מקום, והוא לעולם אינו צריך להרים עיניים לשמים ולבקש על כך. זהו ניתוק מוחלט מהבורא. לעומת זאת, האריה שהוא מלך החיות, עליו נאמר "הכפירים שואגים לטרף לבקש מוקל אוכלם" - כל יום האריה צריך אוכל טרי, ולא קל להשיגו, והוא חייב להרים עיניים לקל עליון לבקש מזונו.

קל וחומר האדם, שעניין הפרנסה מוטל כ"רחיים על צוארו", כדי שיצא מעבודות ומקללת הנחש, ויתלה עינו למרום לבקש פרנסתו, ויחד עם זאת יבטח בד' שהוא המפרנס מקרני רמים עד ביצי כינים. התפילה ביחד עם האמונה והביטחון - הם התכלית שהשי"ת רוצה מאתנו, ובשביל זה הוא ברא לנו את הצורך בפרנסה.

ואין מתמודדים עם תאוות ממון? בדרך זו בעצמה. כאשר אנחנו יודעים שבעצם אין לנו שום צורך בממון. הממון הוא מאוס בתכלית, ואיננו חפצים בו כלל וכלל. אלא מה? יש לנו צורך בפרנסה, והצורך הזה נברא כדי שנהיה קרובים לה', אם כן - כל תפקידנו הוא להרים עיניים לשמים ולבקש על פרנסה, ורק אחר כך, להיות רגועים ושלווים שבוודאי לא יחסר לנו מאומה. בכך אנו הופכים את הממון לעבודה קדושה של תפילה וביטחון וקרבת ה', ולא לתאוות ממון שהיא עבודה זרה.

והמבחן לזה הוא - האם אני מבקשת על מה שאני צריכה עכשיו, או שאני רוצה להיות 'מסודרת' גם על ההמשך; הרצון להיות 'מסודר' ו'רגוע' לכל החיים, גולל החתונות של הילדים והנכדים - מגיע מהרצון להיות 'מנותק' חלילה מה', ולא להרגיש תלותי בו, וזה בעצמו העבודה זרה של הממון. וההיפך מזה, הוא ההבנה וההכרה שה'מסודר' האמיתי הוא זה שיש לו קשר יומיומי עם ה', ומבקש ממנו בכל יום מחדש את מה שהוא צריך עכשיו, ואין לו שום צורך להרגיש 'מסודר' על מחר ועל יותר מאוחר.

***

נגענו מעט ביסודות העניין, ובעז"ה בפעם הבאה נמשיך לכיוון המעשי, עם כמה עצות מעשיים בעניין הממון והפרנסה.

לסיום, שמעתי דו שיח בין אברך בן עליה שנפל למצוקה כספית, וחברו בא לעזרתו בהלוואה, ושאלו: 'אתה רוצה כסף?' האברך ענה: 'אני לא רוצה, אבל צריך'. זוהי התשובה לשאלתך: איננו 'רוצים' כסף, אלא 'צריכים', ואנו מושכים את הישועה ע"י הברית בינינו ובין אביו שבשמים.

בתוך החיים, יש לכל אחת מאתנו מקומות, בהם רבינו האיר את הדרך. אם בהארה רבת עוצמה שהביאה לשנות את כיוון זרימת החיים, ואם כתמיכה או דחיפה לרומם את המחשבה והמעשים. במדור זה נפרסם בעזרת ה' סיפורים אמיתיים המציגים מציאות זו. סיפורים מתאימים יעובדו ויפורסמו לתועלת חיזוק הנשים. סיפורים ניתן לשלוח למערכת.

פי שלש

חשכו עינינו למראה בריכת השחיה החצי אולימפית הפרושה למרגלותינו.

"אוי ווי", הגיף בעלי את התריס בקול נקישה עמום. "אנו לא יכולים להיות כאן".

"נפסיד את כל הכסף ששילמנו", ציינת בשקט. "חמשת אלפים ש"ח".

הוא שלף את הפלאפון מכיסו, ואמר: "אתקשר לרב ואשאל אותו מה עלינו לעשות. נראה לי שלא יעזור גם אם נשאיר את החלון מוגף כל היום, וגם אם נעבור לחדר אחר, שאינו צופה לבריכה. זהו לא מקום מתאים עבורנו".

הוא צלצל אל הרב, שטח את פרטי השאלה, ולא שכח להזכיר את הנוק הכספי הגבוה. הוא תיאר וסיפר את המצב בכובד ראש, והרב נענה: תעובו את בית המלון מיד. אל תחפשו קולות והיתרים למרות ההפסד הכספי הגדול. ואל תדאגו. מן השמים תתברכו ותושפעו אפילו פי שלושה מחיסרון הכיס הגדול שנגרם לכם עתה!"

קבלנו את התשובה הפסקנית, ומיד דחקנו הצידה כל שיקול אחר. עוד לא פתחנו מזוודות, עוד לא יצאנו לראות את המקום, (וטוב שכך) וכבר אספנו את הילדים והכרזנו: ילדים, חוזרים הביתה!

הם היו המומים, מאוכזבים ומבולבלים גם יחד. "מה? רק הרגע הגענו..". מחה חזקי בבהלה.

"עוד לא היינו בבריכה ולא בטרמפולינות" ייללה ברכי.

"זה לא יכול להיות!" טענה גם יהודית, "אנחנו רוצים להיות בבית מלון! אי אפשר ללכת בלי שהיינו כאן!"

"אין מה לדבר". השיב בעלי בנחישות מלאת עוצמה. "שאלנו את הרב, והרב פסק שעלינו לעזוב, וכך אנו עושים. בית המלון הזה לא מתאים לנו".

***

הורדנו את התיקים והמזוודות אל היציאה, נפרדים מפקיד הקבלה ושומעים כי אכן, לא נקבל את כספנו בחזרה. שוב הזמנו מונית, אך איזה הבדל עצום היה בין דרך ההלוך המאושרת והשמחה, לבין דרכנו עתה בחזרה, כשאנו זוג הורים עייף ומאוכזב שצריך להתמודד גם עם חמישה ילדים בוכים, כעוסים וממורמרים. בסיעתא דשמיא מוחשית ובכוחות שלא ייאמנו, הצליח בעלי להפוך את רגשי ההחמצה והצער של הילדים לרגשי התעלות ורוממות, על הזכות הכבירה לה זכינו. הוא סיפר להם על גדולי עולם שהעדיפו וייקרו חיי עולם על פני הנאת שעה, ריתק אותם בתיאורים המושכים את הלב על גודל הזכות וההודמנות לקיים דברי חכמים גם כשקשה ולא נוח, ובסופה של הנסיעה האווירה כבר הייתה חמה ומאושרת כמעט כמו בתחילה.

לא שכחנו להבטיח לילדים טיול אחר במקום הנופש המובטח, אבל גם אנו ידענו שלא נצליח לממן יציאה מיוחדת כל כך, כמו היציאות המאורגנות על ידי חברת הנופש ובית המלון.

הגענו חזרה לעיר מגורינו. כשעלינו במדרגות אל הבית, נחתה מעט התחושה העילאית. אבק הבנייה קידם אותנו בענן מהביל, הפועלים עשו בבניין כתבוך שלהם, ורעש הקומפרסור שיתק כל מחשבה הגיונית. המיגרנה המוכרת עד להכאיב החלה לטפס במעלה גווי, והילדים החלו לרוקן את תיקי הנסיעה בקול המולה. ולמרות כל זאת, לא התחרטנו

המונית הגדולה עצרה בפתח בית המלון. פרקנו מזוודות, תיקים ועגלה, וכבר עמדו הילדים פעורי נשימה מול הלוכי המפואר. הגענו לחופש המיוחל. הילדים מיהרו להציץ בלוח המודעות ובומני הברכה, בעוד אני פונה לדלפק הקבלה לבקש את מפתחות החדר. הם הספיקו לבדוק היכן חדר האוכל והיכן הספרייה, להתרשם מעובי השטיחים וני העציצים, ולחפש את השמרטפיה המובטחת והטרמפולינות הקורצות. העלינו את הכבודה הרבה אל החדר הממותין, וסוף סוף יכולנו להתרווח על הכורסאות הרכות ולנשום את השלווה.

***

שקט ומרגוע, זה מה שהיה חסר לנו כל כך בשנה האחרונה. אף פעם לא נסענו לבתי מלון, ולא יצאנו לנופש מאורגן. תמיד העברנו את ימי בין הזמנים בצוותא עם המון חוויות והנאה, בין כותלי הבית המוכרים והאהובים.

אולם השנה, הרגענו את הצורך הנואש להחליף מקום ואווירה, ולתת לילדים ולנו פסק זמן אמתי של מנוחה. זה התחיל עם מחלתו של קרוב משפחתנו שהשפיעה על כל בני המשפחה המורחבת. היו אשפוזים וביקורים, טיפולים ותורנויות שהפכו את סדר היום על פיו. היו עליות ומורדות במצבו הרפואי, תקופה לא פשוטה עם הרבה פחדים וחששות, צער וסבל שברוך ה' וברוך שמו הסתיימו בהצלחה. לא הספקנו להתאווש, ופיצוץ גדול בצנרת אילץ אותנו לפתוח בשיפוצים מתישים. הבנייה התארכה, ובד בבד פוטרתי מעבודתי כמנהלת חשבונות. הלחץ הכלכלי חבר לטכני, ולפתע התחלתי לסבול מהתקפי מיגרנה תכופים. בינתיים הצטרפו גם השכנים למסכת הבנייה, וקולות הלמות הפטישים והקיודחים לא פסקו, גם אחר שאנו עצמנו סיימנו את תיקוני הצנרת והריצוף בביתנו.

הילדים הפכו לעצבניים. הלחץ, הרעש, המהפכים, הפחדים והאכזבות תרמו את שלהם, וברגע שקרבו ימי בין הזמנים ידעתי שהשנה אנו חייבים לצאת. לחפש מקום רגוע בו נחליף כוחות ונתאוורר. עדיין לא מצאתי עבודה מתאימה, אולם דווקא סבא שלי החליט לממן לנו השנה את היציאה לחופש. "תצאו קצת עם הילדים לנשום אוויר, לצחוק, ליהנות. אי אפשר להמשיך עם סיר הלחץ הזה", אמר וגם עשה. הוא העביר לנו סכום כסף נכבד, ועודד אותנו לברר, להזמין מקום ולצאת.

לא ידענו מה עלינו לברר, ולא הכרנו את המכשולות הנפוצים, ואולי זה מה שהיה בעורכנו. כך או כך, הזמנו מקום בבית מלון עם הכשר מהודר, וכבר גאתה ההתרגשות בבית וטשטשה בהצלחה רבתי את הדי הדפיקות והקדיחות מבית השכנים.

הילדים ספרו את הימים עד לנופש המובטח. הם חיכו לתוכניות וליציאות, לבריכה ולמשחקים כמו שמחכים לפרס גדול, עצום. והנה, לאחר הכנות עליונות ונסיעה ארוכה הגענו כעת לבית המלון.

***

רציתי רק לשבת על הכורסא המפנקת, לשתות כוס קפה מוקצף ואם אפשר לעצום עיניים ולישון.... אבל אז ניגש חזקי אל החלון בסקרנות: איזה נוף רואים מהחלון שלנו? בוא נראה! הוא הסיט את הווילון במשיכה חזקה וקרא בהתלהבות: הנה הבריכה! איזו בריכה גדולה ויפה! מי יודע מתי יהיה הזמן של הבנים?

מה אתה רואה שם בחלון? נחרדנו ומיהרנו לבדוק, ואכן, במקום לראות את ההרים המוריקים וליהנות מנוף משכר,

לרגע על עזיבתנו החפוזה. לא היינו רוצים להישאר שם אף לא רגע מיותר אחד, וזכינו לקדש את ה' בויתורנו.

***

הסיפור שלנו היה מסתיים ללא דרמות נוספות, אלמלי ההודעה המעניינת שקבלנו יומיים אחר כך.

מכתב רשמי מחברת ביטוח הודיעה לנו כי אישרו לנו זיכוי בסך 15,903 ש"ח על הנוק שארע לנו בתאונת הדרכים בה השתתפו לפני כשלוש שנים.

עוד באותו יום נכנס הסכום הגבוה לחשבון הבנק שלנו, ואנו נותרנו המומים ומשתאים. לפני שלוש שנים זה ארע, ואז לא הצלחנו לקבל אף זיכוי ואף השתתפות. כמה שניסינו והגשנו מסמכים ואישורים וקבלות, פסלו בחברת הביטוח את כל המסמכים, ועורכי הדין המפולפלים שלהם שמו לאל את כל מאמצינו. כשראינו לאחר חצי שנה שאיננו מצליחים לקדם עניינים, נכנענו בחירוק שיניים וספגנו לבד את הנוק.

והנה, בדיוק השבוע, פתאום החליטו במשרדי הביטוח שאנו כן זכאים לדמי ההשתתפות? בלי שהגשנו וכלי שתבענו, כל מי שניסה פעם להגיש בקשה לחברות הביטוח, יודע שדברים כאלו לא מתרחשים אף פעם, ובוודאי שלא בקלות מפליאה כזו!

בדקנו את סכום הזיכוי שנכנס כך לחשבוננו ובבת אחת הקפיץ את היתרה החיובית: חמש עשרה אלף שקלים, תשע מאות ושלושה שקלים. טבין ותקליין. בעוד אנו נרעשים ומשתוממים קלט פתאום בעלי בהארה: הרי זה פי שלוש מהסכום שהפסדנו על ביטול הנופש! הנה, חמש עשרה אלף שקלים הם פי שלושה ממה שהוצאנו על בית המלון. בדיוק כמו שאמדו לנו הרב לאחר שפסק כי עלינו למהר ולעזוב את בית המלון. ברכה פי שלוש!

אם כך, מיהרתי להעמיק ולשאול, מהם תשע מאות השקלים הנוספים?

הוא הרהר לרגע והשיב בחיוך: כמה עלו לנו המוניות אל הנופש ובחזור ממנו? שילמנו מאה וחמישים שקלים לכל צד, זוכרת? שלוש מאות שקל הוצאנו על הנסיעות ותשע מאות שקלים קבלנו מן השמים!

מדהים! התפעמנו. אך אני הוספתי לחקור ולחפש את פרטי ההשגחה המופלאה: ובכל זאת, למה שלושה שקלים נוספים?

הוא כיוון את מצחו במחשבה. "לא יודע... לא יודע. הסכום כולו תואם במדויק להוצאות שהפסדנו על הנופש ההוא, איך שלושה שקלים נכנסו להפריע פה בחשבון היפה? מתי הוצאנו עוד כסף במסגרת הנופש? וליתר דיוק, כנראה שילמנו שקל אחד נוסף היכנסה... מתי??"

שקל בודד אחד אתה אומר? שליש משלושה שקלים? הרהרתי אף אני בניסוח לפתור את התעלומה הנחמדת. "אני יודעת! נזכרת! בלובי של בית המלון עמדה מכונה אוטומטית לממכר סוכריות, ויהודית התחננה שאכניס מטבע למכונה. תחבתי שקל למתקן הצבעוני והיא הייתה מאושרת עם הסוכרייה שצצה לעומתה מן המכונה.

שקל אחד מול שלושה, שלוש מאות מול תשע מאות, וחמש עשרה אלף במקום חמשת אלפים. ולא נקלענו לשיעור חשבון בטעות, כי אם לשיעור באמונה...

סיפור של הגברת פ.ש. - ירושלים

קרובה אבל רחוקה

טוב, פותחת פ. את סיפורה, תמיד היה לי רקע חסידי, אבא שלי היה קשור לערלוי, במהלך השנים הוא התקרב לאדמו"ר אחר, אבל גם ברסלב היתה ברקע. אבא אומנם לא נסע לאומן אבל ספרי ברסלב היו גם היו בבית. ואבא היה מקריא לנו מהם לעיתים.

אח אחד שלי התקרב לברסלב. ואחותי גם היא נישאה לחסיד ברסלב. וכשהגיע תורי...

לא לפה ולא לשם

היינו משפחה בלתי מוגדרת. מצד אחד אבא שקשור לאדמו"ר, מצד שני כבר "מסומנים" כמקורבים לברסלב. מה שחרץ את גורלי. וכך קבלתי הצעה ברסלבאית למדי. בחור שאביו בצעירותו היה ליטאי למדן מברק"ו ו"נפל לברסלב". הוא כמוהו נשאר למדן ומתמיד, אלא שעכשיו הוא היה גם ברסלב'ר.

בכל אופן 'מקורבת'

סיפורה של פ. אינו סיפור הירואי של הקרבה ומסירות נפש אל מול קושי נפשי רגשי או השקפתי. אבל כשמדברים איתה מתגלה חידוש מדהים.

פ. קשורה לברסלב כבר קרוב לעשרים שנה. אבל החידוש הטעם והחיות שהיא מספרת עליהם נשמעים כמו של אלו שזה עתה גילו את האור. היא מוקסמת. היא חיה את העצות. היא מרגישה בהם את טעם החיים.

ואם תרצו זוהי עבודת השם אמיתית. למצוא את החידוש וההתלהבות גם כשאה כבר בפנים. גם לנו מותר להיות "חוזרים בתשובה" שזה עתה טעמו את האור הגדול. ולא רק "חברי קופת חולים"

כשהילד משתעל

"ברסלב לא נמצאת אצלי רק בספרים. אנהנו חיים את העצות ואת החיים מהצד הפנימי שלהם. החורך למשל אחד הילדים השתעל מאוד. בטבעי אני טיפוס לחוץ ובאופן רגיל הדבר הראשון שהייתי עושה היה לחשוב על תרופות טבעיות כאלו ואחרות ובשלב הבא לרוץ לרופא. אבל כשהולכים בדרכו של מוהר"ן, דבר ראשון זה תפילה. ולא בתור סיסמה אלא כי זה באמת הדבר הראשון שעושים."

ותשחק ליום אחרון

"היה עוד מאורע מוכוון בחיי שנחרט בתוכי לעומק. ראיתי מה זה תלמידים של מוהר"ן, וכמה כוחות יש למי שחי את חייו עם עצות הצדיק."

היה זה ביומו האחרון של חמיה זצ"ל. כולם ידעו שהסוף הולך ומתקרב. הגיעה שבת קודש, והיה ברור שמדובר בשעות ספורות, אך הסעודות והשירה היו עם כל העוצמה. בצערי השבת ניכרו בו סימני גסיסה, בניו נאספו ליד מיטתו ובקשו ממנו שיברך אותם.

אחרי מעמד יציאת נשמה מרטיט. כשהדי קבלת עול מלכות שמיים שקראו ילדיו נשמעו עד למרחוק. נותר בה בחמותי עוד

תוכחה ראויה

רע, אולי ההצקה הזו היא סוג של פורקן עבורו, אולי הוא לא מרגיש מספיק חזק, ונוח לו להיות גיבור על הקטנה, הוא בטוח לא ילד רע.

בשלב ראשון, עצם העצירה, מתוך רצון להבין את העולם שלו, ולהכנס אתו מתחת לשולחן - כבר הצילו אותי מ"לחך" אותו בחזקה. בשלב שני, מצאתי פתרון. בערב סיפרתי לו על ילד אחד מהכיתה שלו שהוא מאוד מסכן. עוד לפני שהוא קם - האח שלו הגדול מתחיל לשיר לו שירים מעצבנים, והוא בוכה על הבוקר, עוד לפני שהוא מגיע לכיתה. הילד בתחילה השתתף בצערו של חברו, אבל מהר מאוד חיך בהבנה...

כשנכנסים עם הילד מתחת לשולחן, בעצם אומרים לו: אני אתך גם אם אתה תרנגול הודו. ואז אפשר להוסיף לו: גם אם אתה תרנגול הודו אתה יכול להתנהג כמו בן אדם. העיקר הוא באמת להיות עם הילד מתחת לשולחן. לא רק לרכון לעברו ולחכות לרגע שנודקף מהתנוחה הלא נוחה. אם הבת שלי עכשיו בוכה בפעם השמונה על סיבה לא ברורה. אני אשתדל להבין באמת מה עובר עליה, ולא רק להשתיק את המטרד הצורמני.

***

סיפורה סופרת ידועה - שבעברה לא נמנתה על שומרי תורה ומצוות - על תהליך חזרתה בתשובה: רציתי לחזור בתשובה אבל גם לשמוע את המוזיקה שתמיד אהבתי. 'טוב', אמרה לי החברה החרדית שלי, 'אפשר להיות חרדית גם אם שומעים את המוזיקה שאת אוהבת'. 'כן?' ניסיתי שוב. "אבל אני רוצה להיות חרדית וללבוש את הבגדים שתמיד לבשתי". "בסדר". היא אמרה לי "את יכולה להיות חרדית ולהמשיך עם הבגדים שתמיד לבשתי". בסוף, מה לעשות, היא עבדה עלי! פתאום מצאתי את עצמי חרדית, בלי המוזיקה הזאת וגם בלי הבגדים הללו!... אם רק הייתי יודעת את זה בהתחלה... זה לא היה קורה. רק מהפחד לאבד את הזהות לא הייתי מוכנה לשמוע כלום. אבל המקום הזה בו מותר לי להישאר מה שאני - נתן לי ביטחון ורצון לבדוק דברים ולהשתנות.

זו גם הדרך עם הילדים. אם אנהנו מגיעים כחורה בוגר ויודע-כל שמיטיף 'מלמעלה', כמוהו עם המילים היפות של 'אני מבין אותך חמודי, יש לך משהו כואב על הלב' - הילד ירגיש שאנהנו ממש לא מבינים אותו. אבל כשמצטרפים אליו מתחת לשולחן, מתוך ידיעה שזהו אקט שיעזור לנו להוביל אותו למקום נכון ובוהר. נרוויח שני דברים: גם הידקנו את הקשר עם הילד, וגם גרמנו לו לפעול מתוך בחירה. וממילא כשילד עושה דברים מרצונו הוא סופג את המסרים שבאמת רצינו שיטעמו בו.

***

בסיפור זה אנו רואים כיצד אפשר לשנות התנהגות של מישהו שמרגיש תרנגול הודו להתנהגות של בנאדם, וזאת דרך 'הצטרפות' אליו.

הרי אותו מלך שבנו השתגע, לקח עבורו את טובי החכמים. ומה עשו כולם? הציצו מתחת לשולחן, הביטו בו מלמעלה למטה, ממרום מגדל השן המלומד שלהם; אחד איבחנו: 'סכיופריניה פרנואידית'. השני פסק: 'טיפול בחדר סנולון'. השלישי המליץ על שיחות עם פסיכולוג לארבעת השנים הבאות. ורק החכם שנכנס מתחת לשולחן והצטרף לחלוטין אל מעשיו של בן המלך - הוא זה שגרם לו לצאת משם.

***

כשמוכיחים ילד מתוך הבנה לעולם שלו, ומתוך ירידה אמיתית לגובה שלו; מנסים לחשוב למה באמת הוא מתנהג ככה, ומבינים אותו באמת - ממילא התוכחה אליו היא אחרת. הטון אחר והמילים אחרות.

אחד הילדים שלי נהג לפתוח את היום בסדרת הצקות לקטנה בת הארבע. המסכנה עוד לא התעוררה והוא כבר ניגן לה על העצבים בשירים שעצבנו אותה. הנטיה האוטומטית שלי הייתה לצעוק עלי: מה יש לך? ככה אתה מתחיל את היום! אבל כשניסיתי לחשוב: הרי הוא לא ילד

עד כמה אני רוצה להתכונן לחגגם מהפך רוחני - לדעת על מהות החג, על הדברים שהוא מסוגל להם, ועל האוצרות שהוא צופן בחובו עבורי. להתפלל לזכות לכל השפע הרוחני שיש בכל חג."

איכות חיים אחרת.

"לחיות את החיים בברסלב זה לחיות אותם עם כל החיות. מי שעושה התבודדות כל יום ומקיים את עצותיו של מוהר"ן וזכה להרגיש קרבת השם. באופן מתוק. זו איכות חיים אמיתית - ואני קירבת אלוקים לי טוב.

ישוב הדעת להתפלל מנחה (בשבת אין דין אונן), ולומר לילדים שינחו כדי שיהיה להם כוח... והילדים, ישבו לאכול סעודה שלישית, כשבחדר הסמוך שוכב אבא ללא רוח חיים, אבל רוחו הגדולה מופעמת בבית, ומשפיעה על כולם כוח ואמונה.

הילדים הללו לא נשארו עם טראומה. היה כמוהו קושי גדול מאוד אבל המעמד הזה השאיר בהם רושם של עוצמה רוחנית חזקה מאוד.

מרשמים תפריטים ועיצוב השולחן

"הכנה לחג, היא לא רק מרשמים ותכנוני ארוחות. אני מרגישה

בשורה טובה תדשן עצם

להלן מספר הודעות משמחות עבור ציבור חניכי הישיבות העוסקים בתורת מוהר"ן מברסלב

בס"ד נפתחו חבורות חדשות לחניכי הישיבות ללימוד ליקוטי מוהר"ן בצוותא:

הראשונה מתקיימת בעיר בני ברק מידי יום חמישי בשעה 2:00 בצהריים, בבית כנסת 'משיבת נפש' רח' חזו"א 12, **לפרטים: 0548487317**

השניה מתקיימת בעיר בני ברק, מידי שבעה בקרית הרצוג, בבית הכנסת 'פתח הדביר' רח' אברבנאל 9 **לפרטים: 0548496139**

השלישית מתקיימת בעיר בית שמש מידי יום שישי בבוקר בשעה 10:45 **לפרטים: 0548528387**

כמו כן נפתחו כמה 'קווים' המיוזמים לבני תורה המקורבים לדרכו של מוהר"ן:

קו "נפש החיים" לטעום מעץ החיים הקו שיחבר אותך אל עצמך **המס': 077-2263941**

קו "כיסופים" שיעורים קצרים וחיוקים מאת הרב דוד גבירצמן **המס': 077-2224336**

בקרוּב - "קו הקבצו" ובו הודעות, ראינות, חיוקים, שיעורים ומאמרים לכלל בני התורה- חניכי הישיבות ע"פ משנת מוהר"ן מברסלב זיע"א

כל מי שידוע על חבורה / שיעור / קו - נוספים נא לעדכן, ונפרסם זאת במדור זה **איש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק**

בשורה טובה לנשים

הננו להודיע כי בס"ד הוקם

קו התחזקות לנשים

ע"פ משנת מוהר"ן מברסלב

ניתן לשמוע שיעור יומי קצר (5-8 דקות) ע"י הרבנית ד. פלדמן תחי' (שלוחה 1)

וכן שיעור שבועי קצר (כ-10 דקות) בפרשת השבוע מידי יום חמישי בערב, ע"י הרבנית ד. קרשבוים תחי' (שלוחה 7)

המספר: 02-6633554

שמעו ותחי נפשכן

מסע אל עצמי

רשמים וחוויות מהנסיעה המשותפת לאומן עם הרב דוד גבירצמן

כל מסע הוא דבר אחר לגמרי.

בכל פעם רוקם ה' נשמות חדשות להתקבץ יחדיו לקול הצדיקים, שמזמינים אותנו, וקוראים לנו - שובו בנים שובבים...

לפני, מתגברות המניעות מכל כיוון, זה אף פעם לא מסתדר. יש לנו רשימת מטלות וחובות אינסופית שנראית כצו מניעת יציאה מהארץ,

ואם לא מספיק, אז עלתה על כולנה מניעת המוח.

אבל דווקא במציאות מטורפת שכזו, עולה קול חשוּד מבפנים - אולי בכל זאת?

מתי יגמר הלחץ הנפשי הזה? למה אני לא שמח בחלקי (שלוּב, כולל הרבה תורה, מצוות

ומעשים טובים)? למה אני נרגן ויגע כל הזמן? ועוד הרבה שאלות כואבות...

שלושה ימים של מסע מופלא לקברי צדיקים גדושים בקדושה: ניגונים, התוועדויות, שיחות של דעת ולב, ריקודים והרבה תפילות...

הכח של חבורה של מחפשים, שמבקשים את ה', לאורם של הצדיקים -

איך לשער ואין לתאר!

יוצאים מהשגרה, שוברים דפוסים ישנים, ומנסים חוויות חדשות בקדושה.

הלב נפתח, זוכים למוחזן חדשים - כלומר, השקפה טובה יותר על העולם, על חיינו.

זו הישועה הגדולה ביותר.

נכון, אפשר לפעול ישועות בפרנסה, רפואה, גידול הילדים ועוד. מה יותר גדול מזה?

חיים של משמעות, מלאי חיות ביהדותנו.

לדעת שאין רגע סתם בחיינו, כל מאורע וניסיון הוא הזדמנות לגדול ולצמוח.

לגלות שהבעיה היא מתנה מה', להפוך מניעות לניעמות.

ראו ראינו איך במסע שכזה, עם הכוונה ואווירה נכונה, אפשר וראוי שיהיה כך!

אחרי המסע, נשאר טעם כזה מתוק ומיוחד עם כיסופים גדולים לזכות שימשיך.

מתעורר הרצון הפנימי לחיים טובים יותר, חיים שיש בהם.

אנחנו נוסעים אל הצדיקים שיגלו לנו את האוצר שבביתנו. את הנקודה היקרה שלנו.

שגם בי יש נקודת צדיק.

כאן מתחיל המסע האמיתי, פנימה. לחפש את הצדיק שבי.

איזה מין נחת ושעשועים אזכה לעשות לקוני?

בכל נסיעה מתגלה עוד חלק מהפאזל.

עד שתעלה מתוכנו שירה חדשה, שכמותה עוד לא נשמע בעולם.

מתחזקים יחד בחיפוש האישי, זה אמיתי.

תודה אבא שגילית לי את הסוד היקר הזה, ושאתה עוזר לנו לגלות אותו גם לאחרים.

דוד קליגמן

בְּיֵסֵד בְּלִי יִהְיֶה יִשְׂרָאֵל

לאור ההצלחה בפעמים הקודמות, ולאור הביקוש הרב,
הננו שמחים להודיע שכמו בשנים הקודמות, גם השנה יתקיים בע"א

כינוס מרכזי

לכלל בני התורה - חניכי הישיבות העוסקים בתורתו של מוהר"ן זיע"א

בליווי תזמורת וריקודים

הכינוס יתקיים בע"א ביום שני ח' באדר בשעה 20:00 בערב

בביה"כ ברסלב - מקור ברוך

רחוב יוסף בן מתתיהו 10 ירושלים

סדר היום:

20:00 - התכנסות וכיבוד קל

20:15 - דברי פתיחה

20:30 - דברי חיזוק - הרה"ח ר' שמעון שפירא שליט"א

20:45 - סיפור התקרבות - הרה"ח ר' אשר זעליג מרגליות שליט"א

21:15 - הפסקה וכיבוד עשיר

21:30 - "פאנל" [רב שיח] בעניין פורים בהשתתפות: הר"ד דוד

גבירצמן, הר"ד אהרן אליהו פירד, הר"ד שמעון אליהו ברזין.

22:30 - עובדות מהשטח - סיפורים מפעמים מעבודה עם נוער

מתמודד ע"פ משנת מוהר"ן ע"י אחד המחנכים הידועים שליט"א

23:00 - מילי דבדיחותא ע"י אחד האברכים

הצ'יבור מוזמן לבוא לחזק ולהתחזק

ג.ב. בהחל הצ'יבור הרחב

הודעה ובקשה

לאור הפניות הרבות שהגיעו למערכת, בבקשה
להשיג את העלון, אנו עומדים לחדש את רשימת
התפוצה, באופן שנוכל להגיע כל אחד ולכל מקום

בקשתינו שטוחה מכל מי שרוצה לשמש כנציג
באזור מגוריו או שמעוניין לקבל את העלון בדואר
או בדוא"ל

שיזדרז להודיענו ולעדכן את פרטיו בטל'

0527149713

או בדוא"ל: vhecmu@gmail.com

מאגר השידוכים

בס"ד הוקם מאגר מיוחד של שידוכים עבור בני התורה ההולכים
לאורו של מוהר"ן מברסלב זיע"א

הן בחורים ששייכים לסגנון זה והן משפחות שמחפשות לביתם
בחור בסגנון זה

לעת עתה כבר נרשמו משפחות רבות וכן גדולה של בחורים
ובס"ד נסגרו כבר כמה שידוכים וחלק נוסף נמצא בשלבים
מתקדמים ב"ה

בחורים או משפחות מסוג זה - מוזמנים לפנות אל המוקד ולמסור
את הפרטים הנחוצים (דיסקרטיות מלאה)

לפרטים: 0527116037